

METODICKÝ PRŮVODCE K INTEGROVANÉ UČEBNICI ČJ A PRVOUKY S PEPOU DO ŠKOLY, vydání 2023

1. ROČNÍK

PaedDr. Hana Mühlhauserová

ODBORNÝ PORADCE A RECENZENT:

Mgr. Lenka Syrová
Mgr. Romana Tylečková

Všem uvedeným kolegyním ze srdce děkuji za úžasné nápady, doplňky, opravu chyb i cenná doporučení. Největší dík patří paní učitelce Romaně Tylečkové, ze ZŠ Krmelín, která velmi svědomitě první pilotní rok 2015 - 2016 podle těchto materiálů učila, metodiku spoluvytvářela, obohatila a zdokumentovala mnoho ukázek prací dětí.

Průběžně jsem doplnila komentáře a zapracovala postřehy ověřovatelek: Mgr. Petry Barveníčkové, Mgr. Lenky Dankové, Mgr. Hany Beinhauerové, Mgr. Hany Teichmannové, Mgr. Jany Barabášové, Mgr. Hany Slané, Mgr. Terezy Chaloupkové (veselá chaloupka), Mgr. Ilony Nechvátalové, Mgr. Evy Nachtneblové, Mgr. Terezy Jobánkové, Mgr. Milady Smutné a mnoha dalších z let 2020-2023.

Mnoho praktických námětů a ukázek poskytla v prvním roce také Mgr. Lenka Syrová.

Průběžně jsem do metodiky přidala také zajímavé ukázky z FB Prvostupňáři, kde uživatelé Pepovin sdílejí práce svých žáků a tím souhlasí se zveřejněním.

ČASOVÝ PLÁN (v učebnici je integrovaný obsah pro ČESKÝ JAZYK I PRVOUKU, ke které nejsou žádné další učebnice)

ZÁŘÍ: 1. TÝDEN (str. 3-5)

ZÁŘÍ: 2. TÝDEN (str. 6-12)

ZÁŘÍ: 3. TÝDEN (str. 13-17)

ZÁŘÍ: 4. TÝDEN (str. 18-21)

ŘÍJEN: 1. TÝDEN (str. 22-27) lze vyvodit písmeno O (Školák Pepa1, str. 4-5)

ŘÍJEN: 2. TÝDEN (str. 28-33) lze vyvodit písmeno S (Školák Pepa1, str. 6-7)

ŘÍJEN: 3. TÝDEN (str. 34-37) navázat učebnicí Školák Pepa 1 (vyvození O)

V říjnu jsou 2 možné varianty práce s učebnicí S Pepou do školy:

- a) Pracovat s učebnicí S Pepou do školy dle výše uvedeného časového plánu.
Koncem října navázat učebnicí Školák Pepa 1 a začít vyvozovat písmena.
- b) V říjnu kombinovat práci se dvěma učebnicemi S Pepou do školy i Školák Pepa 1 (některým učitelům průběžná práce ve dvou učebnicích nevadila, jiným ano).

Při kombinaci učebnic je pro kapitolu OVOCE, ZELENINA určeno vyvození písmene O. U kapitoly POZNÁVÁME STROMY lze vyvodit písmeno S.

Takto „rychleji“ můžete pracovat, pokud se žáci (nebo rodiče) nemohou dočkat výuky písmen, ale hlavně: **POKUD JSOU ŽÁCI KVALITNĚ PŘIPRAVENI NA ČTENÍ** po stránce zrakové i sluchové.

METODICKÉ POZNÁMKY K UČEBNICI S PEPOU DO ŠKOLY (učebnice na předčtenářské období: září - říjen)

Při práci s učebnicemi je nutné:

- dbát, aby děti rozuměly zadání (vysvětlit a ukázat prakticky význam pojmů VYBARVI, ŠKRTNI, ZAKROUŽKUJ, OZNAČ, PODTRHNI, SPOJ...);
- před prací s obrázky (když je děti mají číst, určit náslovnou hlásku...) společně říci, co dané obrázky vyjadřují.

Str. 3:

ÚKOL NA 1. DEN ŠKOLY (podle Lenky Syrové):

Každé dítě má první den na lavici složený list A4. Na jednu stranu napíše své jméno velkými písmeny (používá se pak jako jmenovka). Na druhou půlku nakreslí obrázek z 1. dne ve škole. Další den se o zážitcích dětí vypráví v kruhu. Pokud se někdo neumí podepsat, pomůže mu kamarád, vyučující nebo rodič.

Mgr. Tereza Jobánková

Tvořili jsme jmenovku a za domácí úkol měli žáci ke svému jménu nakreslit něco, co mají rádi nebo co je charakterizuje. Domácí úkol dostali také rodiče, ti jim měli z druhé strany jmenovky napsat, jak jim doma říkají a vepsat pěkné věnování ke vstupu do první třídy. Druhý den jsme jmenovky použili ke vzájemnému představování a četli jsme si přáníčka od rodičů.

Aktivita na 1. den podle Romany Tylečkové (ZŠ Krmelín)

Děti dostanou vystřižené tričko (děvčátka mají spíš šaty) a 1. den kreslí svoje prázdninové zážitky na „prázdninové tričko“. Mohou podepsat.

Později ve VV dotvoří obličej, vlasy a ruce.

PRÁZDNINOVÁ TRIČKA: Mgr. Tereza Chaloupková

Rodiče psali na zelené lepící lístečky přání dětem do 1. třídy.

Str. 3, cvič. 1

Postřehování na obrázcích v sešitě: „Ukaž Pepíčka, sestřičku Áju, rodiče. Ukaž paní učitelku...“ Ukázat Pepíčka a jeho rodinu. Pojmenovat všechny členy rodiny. Paní učitelka se jmenuje Yvona Rychlá a Pepova rodina jsou Šikulovi.

Tvořit věty: To je Pepa. Je školák. Jde do 1. třídy. To je Ája, Pepova sestřička. Chodí do MŠ. Je ještě malá. To je Pepova máma. To je jeho táta. Podobně mohou děti tvořit věty o tom, kdo je doprovodil do 1. třídy.

Jak jsem se těšil/a na 1. školní den a proč? V kruhu: „Já jsem se těšil/a na...“
Popřát Pepovi „něco pěkného“ do 1. třídy. Co přáli rodiče a prarodiče tobě?
Vybarvit libovolný obrázek.

Hlasová výchova a trénink paměti

ŘÍKANKA: Říkat a ukazovat na osoby, můžeme i na prstech ruky; vyťukávat nebo vytleskávat rytmus:

*To je máma, to je táta, to je Ája, to je Pepa.
Pepíček, Pepíček, náš kamarád - prvňáček.*

Str. 3, cvič. 2

UKOTVENÍ NA ŘÁDKU: Řádek vždy čteme a ukazujeme zleva doprava.

Orientace: Naučit rozlišovat řádek x sloupec. Pomůcka: Děti se postaví a vzpaží = sloupeček; upažení = řádek) - často procvičovat a zařazovat jako protahovací cvičení. Učitel říká: „Řádek, sloupec, dřep, sloupec, vyskoč...“ Děti předvádějí. Mnohokrát se k tomuto cvičení vracet. Pro některé děti je orientace řádek x sloupec velmi obtížná!

RYCHLÉ JMENOVÁNÍ: Co si vzal Pepa do školy: Učíme žáky číst řádek zleva doprava. Opakovat několikrát, pečlivě vyslovovat, zrychlovat, přečíst na 1 nádech.
UKAZOVAT SI PRSTEM, PŘÍPADNĚ PROUŽKEM PAPIŘU!

Máte-li ve třídě čtenáře, využijte všechny příležitosti, aby mohli číst!

- a) Zadání velkými tiskacími písmeny;
- b) Písmena, slova i věty v jednotlivých cvičeních.

Str. 3, cvič. 3

ZAMĚŘENO NA DETAILS: Zakrýt rukou rámečky vpravo od 1. vzorového rámečku. Přesně pojmenovat, co ve žlutém rámečku vidíme (můžeme jedničku i písmeno A napsat ve vzduchu, sestavit z rukou...): „*Jednička - praporek doleva (k oknu, ke dveřím), čáry dolů, tečka dole, písmeno A - stříška, uprostřed čárka.*“ Odkrýt 2. rámeček a srovnávat s prvním: „*Jednička - nemá nahoře praporek... je to jiný obrázek - NEVYBARVÍME, PŘÍPADNĚ MŮŽEME ŠKRTNOUT*“ (jednou čarou, šikmo zleva doprava). Takto systematicky pracujeme na celém řádku, postupně, s vysvětlováním. Je to průprava na čtení a psaní, kdy se žáci učí pečlivě si kontrolovat svůj písemný projev.

Str. 4, cvič. 1

Hlasová výchova

Vzájemně se představujeme: „*Já se jmenuji...*“ - práce s hlasem („velký hlas“).

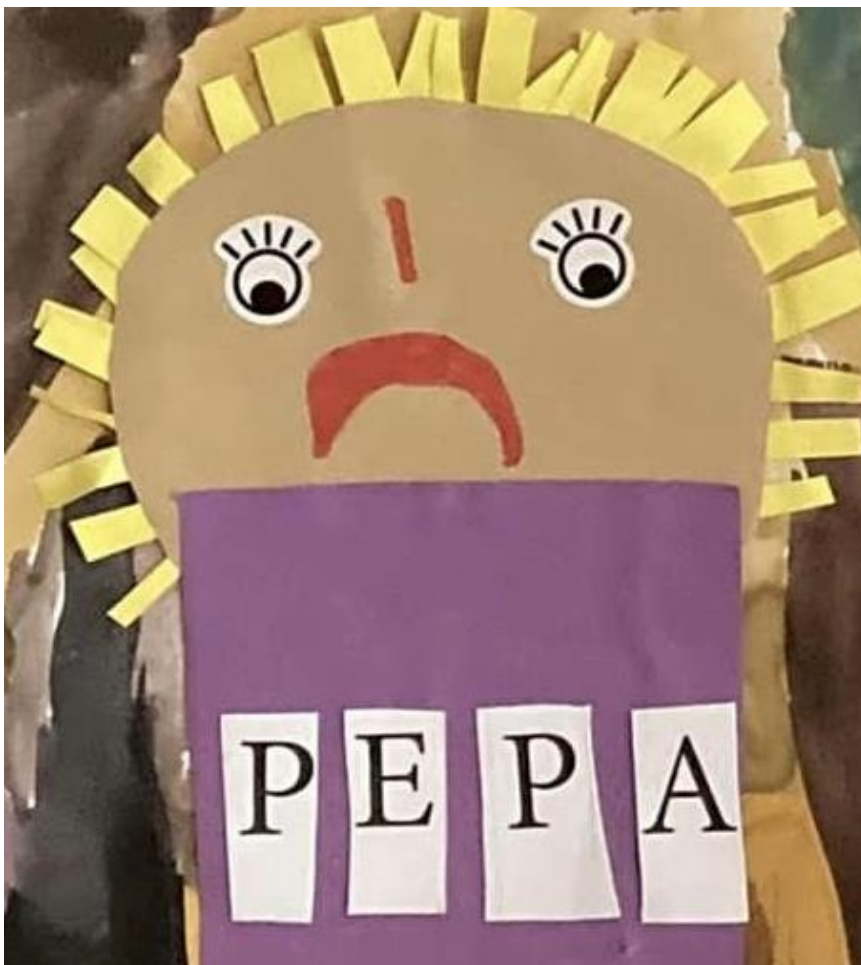
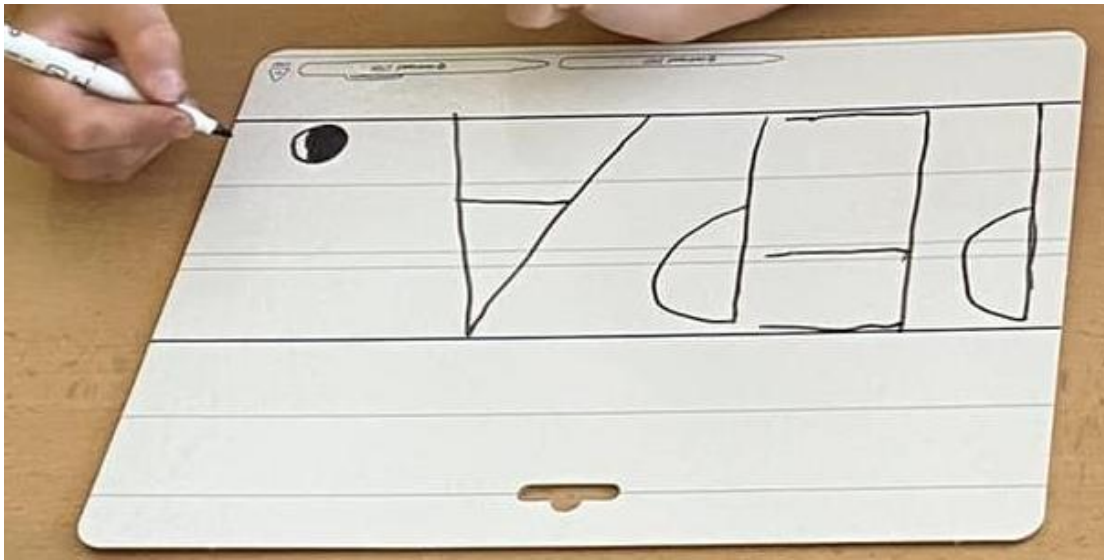
VELKÝ HLAS: Všechny děti stojí vzadu ve třídě. Vyučující se před tabulí představuje různou silou hlasu. Žáci určují, kdy slyší, rozumí, kdy ne, která síla hlasu je do třídy optimální. Poté se jednotliví žáci střídají před tabulí. Několikrát řeknou svoje jméno tak, aby je slyšeli všichni. Vyzkouší a zafixují si, jak velkým hlasem musí mluvit v rámci celé třídy.

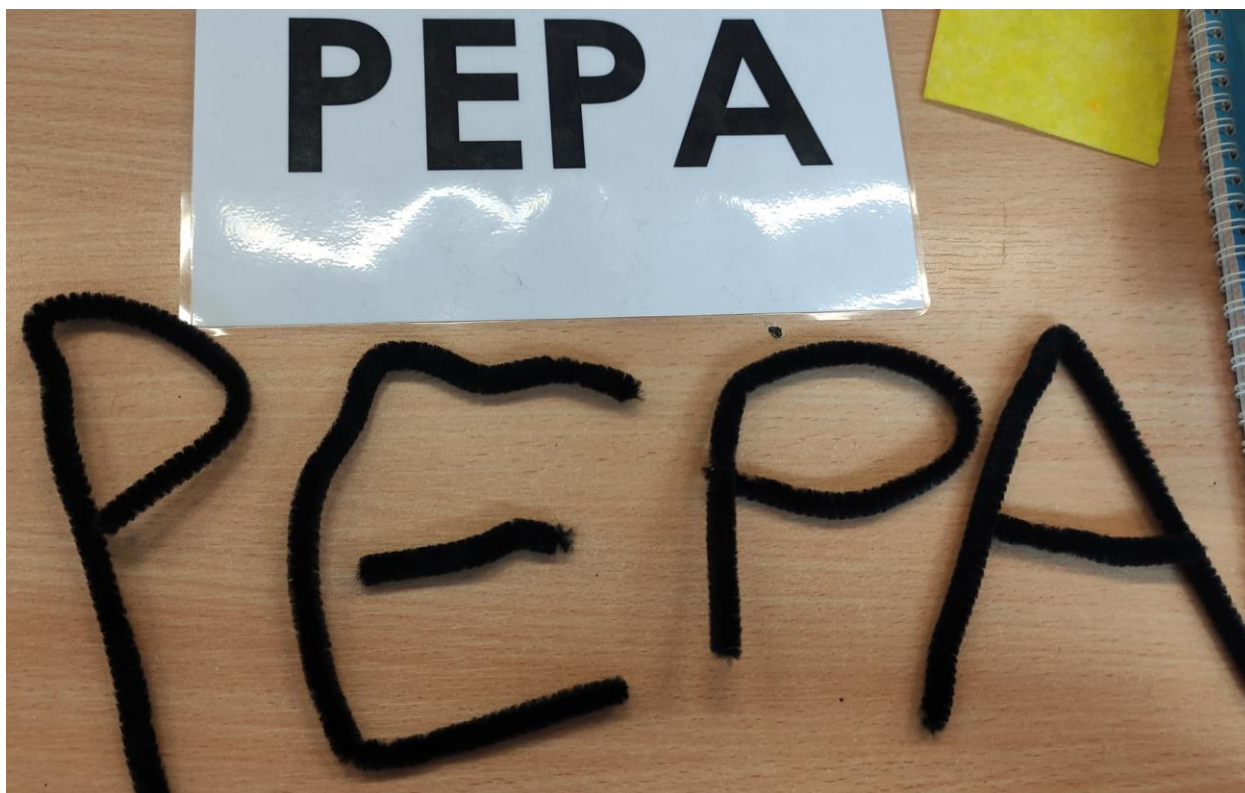
HUDEBNÍ HRA: *Jak se jmenuješ?*

Všichni žáci zpívají otázku: „*Jak se jmenuješ?*“ Na koho ukážou prstem, ten zpěvem odpoví: „*Jmenuji se...*“ Každý uvede podobu jména, která se mu/jí líbí. Lze hrát také hru: „**Slovo Pepa tě probudí**“ - na sluchovou diferenciaci. Učitel říká věty a když žáci uslyší slovo PEPA, zvednou hlavu, ruku, otevrou oči...

Přepis slova PEPA (náměty z FB prvostupňáři: **J. Bahníková, G. Hanáková, L. Klimková Svobodová, R. Bílková, M Miosgová, M. Rychlá, I. Nechvátalová**)

Slovo PEPA: Napsat slova na tabuli větší provedení, správně, chybně...
Žáci hledají chybné tvary (stejně jako cvič 3/3). „Píší“ ve vzduchu ve stoje u lavice a ukazují přitom jednotlivá písmenka na tabuli - velké tahy z ramene.
Lze trénovat také na tabuli, do písku, do krupice, na stírací tabulku...

Str. 4, cvič. 3

Pro zjišťování rozdílů na řádku je užitečné naučit žáky udělat si „okýnko“ z ruky (palec kolmo k ostatním prstům jakoby podtrhuje 1. obrázek; dlaň s ostatními prsty zakrývá vše ostatní). Popíší, co vidí na odkrytém obrázku. Postupně se ruka posouvá a odkrývá další obrázek. Žák určí, je-li obrázek stejný, nebo odlišný, čím se liší. Žáci se tak učí systému a také trénují pohyb oka po řádku.

Str. 5, cvič. 1

STÍNY: Motivovat hrou na detektivy, všímat si detailů, které nám při hledání pomůžou (délka culíků, tvar účesu, naklonění hlavy, rozčuchané vlasy).
Nepomůže nám barva, oblečení, brýle.

Str. 5, cvič. 2

BARVY: Opakujeme názvy barev včetně rozlišení tmavá, světlá. Lze postřehovat a zvedat pastelky rozložené na lavici - podle diktátu. Pastelky skládat podle barev do řady (zleva doprava), do sloupce.

OBLEČENÍ: Co má Pepíček na sobě, pojmenovat oblečení, barvy - srovnat s vlastním oblečením 1. školní den: „*Měla jsem červené šaty. Já jsem měl šedé kalhoty a bílou košili.*“ Názvy oblečení nás probudí.

HRA DO DVOJIC (podle Lenky Syrové): Hraje hudba, děti chodí po třídě. Hudba utichne, děti vytvoří dvojice. Najdou 1 věc, kterou mají stejnou (např. barva očí, barva kalhot, culíky, puntíky).

Obměna 1 - hledáme co nejvíce stejných věcí ve dvojicích.

Obměna 2 - hledáme 1 věc, kterou máme úplně rozdílnou.

DVOJICE STEJNÝCH OBRÁZKŮ PEPÍKA V ŘADĚ: Zase lze využít „okýnko“ z dlaně (palec kolmo k ostatním prstům) a odkrývat jeden obrázek po druhém. Říkat, čím se daný obrázek Pepy liší od vzorového.

Str. 6:

BUDOVA ŠKOLY: Podle čeho poznáš ZŠ, podle čeho školáky, prvňáčky?

Odporovat na otázky: „*Co je na obrázku školy nahoře, dole, vpravo, vlevo?*“

Spočítat okna, porovnat s naší školou - velikost, barva, počet oken.

Vyjít ven a pozorovat naši školu - počet pater, oken, dveře, zajímavosti, tvar a barvu fasády, oken, střechy.

Vyučující říká věty o škole (venku nebo ve třídě). Př.: „*Naše škola má červenou střechu. Má zelené dveře, je celá oranžová, má deset oken apod.*“ Děti na fixovou tabulku dělají značky, zda s daným tvrzením souhlasí (+) nebo nesouhlasí (-).

POZOROVACÍ ÚKOL: Jak se liší škola a školka (obecně)? Např. větší budova, školka nemá tělocvičnu ale hernu ve třídě, ve škole není pískoviště.

Nalepit (nebo nakreslit) na čtvrtku obrázek naší školy, srovnat s Pepíčkovou školou, hledat rozdíly x shody, co se mi na (v) naší škole líbí? Skládat rozstříhaný obrázek školy, případně školu malovat - obrázek rozdělit čarami na 4 díly a určovat nahoře, dole, vpravo, vlevo.

Sluchové vnímání

Jak se ozývá škola? Poslouchat potichu různé zvuky, naučit se identifikovat zvuky (tóny), které hlásí přestávku (hodinu).

Na internetových stránkách <https://www.findsounds.com/ISAPI/search.dll> jsem si stáhla různé zvuky a děti hádaly...moc je to bavilo. **Mgr. Tereza Jobánková**

Hudební výchova

Na melodii Okolo Frýdku zpíváme písničku Okolo školy cestička, přitom pochodujeme a co lze, to ukazujeme rukama (Mgr. Romana Tylečková):

*Okolo školy cestička, okolo školy cestička
a na ní se zelená a na ní se zelená travička.*

*Chodívám po ní každý den, chodívám po ní každý den.
Vesele jdu do školy, vesele jdu ze školy každý den.*

*Doma mne čeká rodina, doma mne čeká rodina,
taky spousta legrace, taky spousta legrace, svačina.*

Str. 6, cvič. 1

PŘÍLOHY NA KONCI SEŠITU

!!! Všechny vystřihovací díly z jednotlivých stránek najdete vzadu v příloze, odkud si je mohou děti vystřihovat tak, aby si nerozstříhaly listy v sešitě. Nejdřív můžete obrázky se správným umístěním spojovat pastelkami přímo na stránce. Potom děti z přílohy obrázky vystřihnou a na správná místa nalepí.

VV: Tématické kreslení - Naše škola

Jako motivaci jsem dětem do dvojic připravila rozstříhaný obrázek naší školy (puzzle).
Obrázek měli poskládat a poznat co budeme kreslit. (**Mgr. Tereza Jobánková**)

Mgr. M. Šindelářová, puzzle: Naše škola

Ukázky k tématu škola: Mgr. Josef Suchánek, Mgr. Martina R. Cudlik, Mgr. R. Tylečková

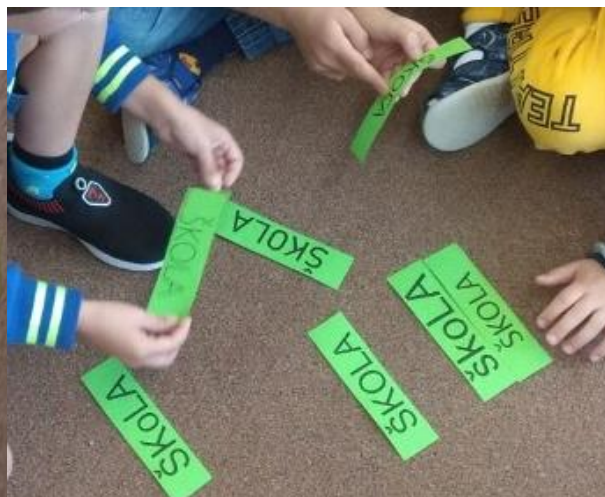

Str. 6, cvič. 3

HRA NA PRŮZKUMNÍKY: Při prohlídce školy objevujeme a pojmenujeme různé učebny a místnosti (šatna, družina, jídelna, počítačová učebna, WC) - **ORIENTACE VE ŠKOLE.**

Str. 7, cvič. 2

Fixovat zrakem podobu slova ŠKOLA. Využít např. slova napsaná na kartičky - děti hledají po chodbě školy, vytvářejí dvojice stejných slov (napsané stejnou barvou, stejným písmem, stejnou velikostí); třídí slova napsaná nesprávně (chybí písmeno, písmeno je jiným směrem). Určovat začátek - konec slova, další slova začínající na Š z významového okruhu ŠKOLA (školák, školník, školní, školička, školení).

Str. 7, cvič. 3

Dokončovat větu o cestování do školy: *Do školy se dostaneme pěšky, autem, autobusem, na kole, na koloběžce ...* Jedná se o RYCHLÉ JMENOVÁNÍ zleva doprava - UKAZOVAT PRSTEM!!! Cvičení zakrýt a říkat z paměti.

Hlasová výchova

Hola, hola, škola volá! - říkáme různě nahlas (nejtišší a nejsilnější hlas). Rozlišujeme, tzv. „velký hlas“ - přes celou třídu a malý „metrový hlas“ = cca vzdálenost mezi lavicemi. Přeměřit vzdálenost pomocí provázku a učit děti mluvit tak, aby nerušily vedlejší dvojici, aby je ve vedlejší lavici nebylo slyšet.

Pracovní výchova

Sestavovat budovy z dílů (geometrických tvarů, ze stavebnice). Pokládat dřívka nebo kostičky vzhledem k sestavené budově: PŘED, ZA, VLEVO, VPRAVO, NAHORU, DOLŮ. **Foto: ZŠ Krmelín, Mgr. Romana Tylečková**

Str. 8, cvič. 1

BLUDIŠTĚ CESTA DO ŠKOLY: Cesty lze kreslit na interaktivní tabuli. Vyznačit cestu/cesty od MŠ do ZŠ, cestu Pepíčka do školy, cestu paní učitelky do školy. Kudy může jít maminka s Ájou do školky - nejkratší cesta. Pepíček půjde naproti kamarádce Magdě a společně půjdou do školy.

Cesta do školy děti hodně bavila. Zde se i mně líbilo, že vzniklo více možných cest, nic vlastně není špatně. Pro mě je toto způsob k nalézání vlastní jedinečnosti u dětí - více takových úkolů, kde není jednoznačné, pouze jedno jediné řešení. (Mgr. Hana Beinhauerová, ZŠ Raduň)

Str. 8, cvič. 2

DOPRAVNÍ ZNAČKY, SEMAFORY, PŘECHODY - v okolí školy.

[Výuková videa k dopravní výchově.](#)

<https://www.youtube.com/watch?v=L1nrvidztU>

<https://www.bezpecnecesty.cz/cz/dopravni-vychova/virtualni-prechazeni>

<https://www.youtube.com/watch?v=j2jacPZbuiw>

CESTA DO ŠKOLY, ZŠ DYJÁKOVICE

Co znamená být chodcem? Co můžu a co nesmím?

Trénovat přecházení přes přechod, přes silnici bez přechodu (nejdříve na chodbě školy, poté v okolí škola).

UPOZORNIT I RODIČE, ABY PŘI CESTĚ DĚTÍ DO ŠKOLY SPOLEČNĚ VYUŽÍVALI PŘECHODY!

HRA podle Lenky Syrové: S paní policistkou jsme dělali i nácvik míjení dvou osob na přechodu pro chodce. Pro děti to nebylo tak jednoduché, jak se na první pohled zdá.

V tělocvičně nebo na hřišti rozmístit kuželky, míče apod. Učitel naviguje děti, kudy mají jít (děti mohou mít zavázané oči): *Udělej tři kroky vlevo, jdi dva kroky vpřed.* Zvítězí ten, kdo neporazí kuželku nebo projde celou dráhu správně.

Dodržovat zásadu: „Vidět a být viděn“ - **VÝRAZNÉ OBLEČENÍ.** Nakreslit a vybarvit podzimní oblečení reflexními barvami, případně přikreslit reflexní znaky. Zjistit, kde máme reflexní označení na svém oblečení, na aktovce atd. Reflexní vesta, pásky na ruku.

DOPRAVNÍ ZNAČKY: Všimnout si dopravních značek v okolí školy. Rozlišovat, které jsou určeny pro děti, které pro řidiče.

Hlasová výchova:

Auta jedou - troubí: *Tú, tú, tú* (zesilovat a zeslabovat hlas, vydržet co nejdéle na jeden nádech).

Vlak jede *šššššššš* - **HRA NA VLÁČEK.**

Nenene, nenene, tudy jdeme, tudy ne.

Foto: ZŠ Krmelín, Mgr. Romana Tylečková – OKOLÍ ŠKOLY

SEMAFOR (www.dětské stránky)

Co máš dělat na červenou,
když se kolem auta ženou?
Na chodníku klidně stát,
na silnici nevbíhat.

Co znamená tahle změna,
když je žlutá rozsvícená?
Připrav se a pozor dej,
čekej, nikam nespěchej!

A když svítí zelená,
co ta změna znamená?
Malí jako velicí,
všichni přejdou silnici.

Str. 9:

Na koberci jsem rozložila fotografie dětí naší třídy do určitého uskupení a pak jsem se ptala, co žáci vidí?

Seznámení se slovem TABLO + význam, kde se s ním mohou setkat (maturitní tablo, tablo budoucích prvňáčků apod.) Pak jsme fotky spočítali a zkoušeli jsme **HRU s fotkami** (jmenuj děti na řádku) zleva doprava. Pak jsem fotky skládala do různých řad a sloupců a ptala jsem se, kdo je v 1. řádku, ve 3. sloupci apod.

HRA, která mě napadla v průběhu této činnosti: Postaví se na koberec vedle sebe 1. řada - děti se postavily na koberec dle fotografií.... Postaví se na koberec děti z 1. sloupce. Děti to velmi bavilo☺ **Mgr. Petra Barveníčková, ZŠ Loučka u Vsetína**

Str. 9, cvič. 1: PRÁCE S NÁSLOVNOU HLÁSKOU U JMÉNA

Určit u svých jmen 1. hlásku. Vyslovit jména dětí na obrázcích a určit náslovnou hlásku v jejich jménech. Možno zkusit i poslední hlásku.

Ukazovat 1. písmeno ve jménech (ne číst, ale určit začátek - kdo umí číst, může přečíst), hledat svoje jméno, vymýšlet jména začínající na stejné písmeno.

HRA: *Děti, děti, kdo tu je, kdo se na M (P, O, S...) jmenuje?*

OSLOVOVÁNÍ dětí jménem, jaké oslovení se komu líbí? Zdrobněliny.

Říkat jména dětí po hláskách = MARŤANŠTINA (jednotivá písmenka si ukazovat na prstech). Začít jednoslabičnými jmény: S - A - M; T - O - M; D - A - N. Až po zvládnutí tohoto typu slov, přidat jména dvouslabičná, jména s obtížnější stavbou.

Sluchovou analýzu slov musíme neustále trénovat. Její zvládnutí je jedním z 1. signálů, jak jsou děti připraveny k následnému čtení a psaní.

HRA na náslovnou hlásku (podle Mgr. Lenky Syrové): *Jsem Adam, moje jméno začíná na A.* Sluchem určit 1. hlásku ve jménech; říkat jména.

Jsem moc ráda, že poprvé, kdy mám 1. třídu a umí zde dítě číst, mám pro něj smysluplnou praktickou práci☺ 1 žák poznal, že je tam jeho jméno - KUBA. **Mgr. Petra Barveníčková**

Jména začínající stejným písmenem, jména, ve kterých slyšíme určitou - hlásku (**MAREK - SAM**). Vytvářet ve třídě různé dvojice, skupinky jmen podle určitého kritéria (stejná první - poslední hlásky, všechna děvčata na T apod.)

HRA v kruhu na paměť: „*Já jsem Ema. To je Ema a já jsem Tomík. Ema, Tomík a já jsem Marek.*“ Jména na A (M, L...) nás probudí.

Opravdu poctivě trénujeme orientaci na papíře - řádek x sloupeček a také čtení řádku ve správném směru - náročnost se pomalu zvyšuje a je potřeba, aby se děti na pracovním listu orientovaly, jinak nemohou reagovat na dotazy, co „vyčetly“ z obrázku. Dostaly první domácí úkol - vybarvit sloupec písmen str. 9. (**Mgr. Hana Beinbauerová**)

Tělesná výchova

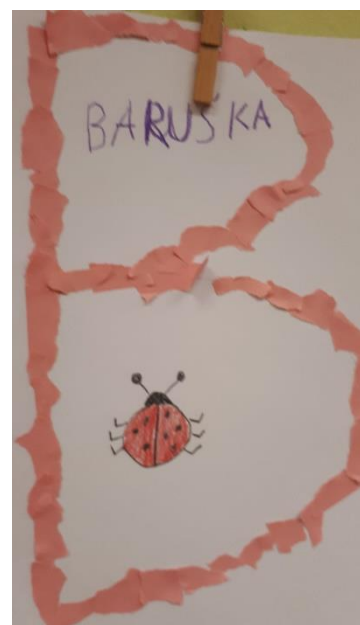
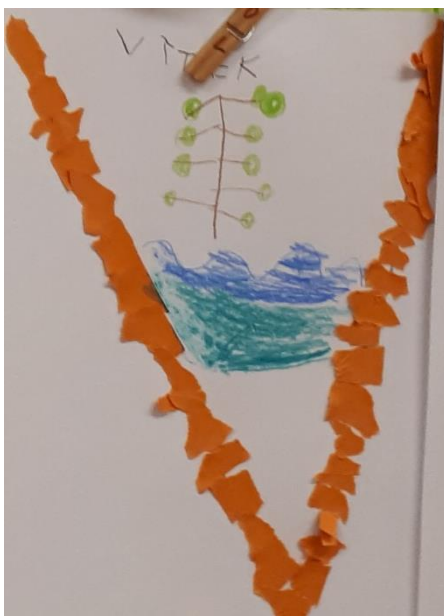
Vytvářet řady z dětí podle diktátu. *Petr se postaví první, vedle něho, zleva, zprava, za něj, před něj se postaví...*

Pracovní výchova: Osvědčilo se dělat koláže z počátečního písmene jména (použít čtverečky, trojúhelníčky nebo vytrhávané kousky papíru). Písmena vystavit a hádat, čím jméno na dané písmeno začíná.

FOTO: ZŠ Přímětice, Mgr. Ilona Nechvátalová, Mgr. Eva Nachtnebllová

Mgr. Lenka Danková, ZŠ Valašské Meziříčí (náslovná hláska, obrázek jako značka, napsané jméno nebo 1. písmeno jména – co, kdo dokáže).

Str. 9, cvič. 2

Když děti určují náslovnou hlásku podle obrázků, vždy nejdříve pojmenujte všechny obrázky, ať vědí, „co to je“.

U pojmenování obrázků lze použít RYCHLÉ JMENOVÁNÍ: Číst obrázky v řadě, zleva doprava, zkusit na jeden nádech, několikrát, obrázky postupně zakrývat, nakonec přečíst řadu z paměti (trénink paměti).

PRÁCE SE ZNAČKAMI DĚTÍ - ZÁHADA: *Proč má Pepa značku pejska?*

Vymyslet a nakreslit vlastní značku se stejným počátečním písmenem jako vlastní jméno - možno si také vybrat vhodnou značku z nabídnutých obrázků.

Naskládat značky do řady a číst zleva doprava - obrázky, k nim doplňovat jména.

Z řady vytvořit sloupec. Naskládat značky do řady a přiřazovat k nim děti.

Trénovat paměť - jmenovat řadu značek z paměti, některé změnit (*Co se změnilo?*)

HRA POSTŘEHOVÁNÍ: 1. řádek, 2. sloupec - Která značka, které jméno je na table? *Auto - Adam.* **Mgr. Petra Barveníčková, ZŠ Loučka u Vsetína**

DĚTI A JEJICH ZNAČKY, ZŠ MILOVICE (Mgr. Tereza Jobánková)

Vytiskla jsem portrétové fotografie dětí a napsala pod ně jejich jména tiskacím písmenem. Na druhou stranu třídy jsem připravila obrázky (značky).

Každý žák měl za úkol najít fotku spolužáka (ne svou), zjistit (přečíst) jeho jméno a podle počátečního písmene přiřadit spolužákovi značku (obrázek) začínající na stejnou náslovnou hlásku.

Když jsme probírali zaměstnance školy, vytvořili jsme také tablo zaměstnanců.

Hlasová výchova

Trénovat výslovnost, práci s dechem, paměť:

V září jsem šel/šla do školy, budu plnit úkoly.

Nemusím je plnit sám, Andulku (Tobíka... - jména spolužáků) k tomu mám.

Práce s hlasem: Velký hlas - aby slyšeli všichni, malý hlas - aby slyšel jen soused.
Vyslovovat jména spolužáků, volat na ně, zdravít se (*Ahoj, Šimone, Ahoj, Klárko!*)

Pohybová výchova (říkat i předvádět, obměňovat jména dětí ze třídy):

Jirka dupe: Dupy, dup.

Ola cupe: Cupy, cup.

Mirka šlape: Šlapy, šlap.

Jeník klape: Klapy, klap.

David ťape: Ťap, ťap, ťap.

Dupy - dup, cupy - cup, šlapy - šlap, klapy - klap, ťap, ťap, ťap.

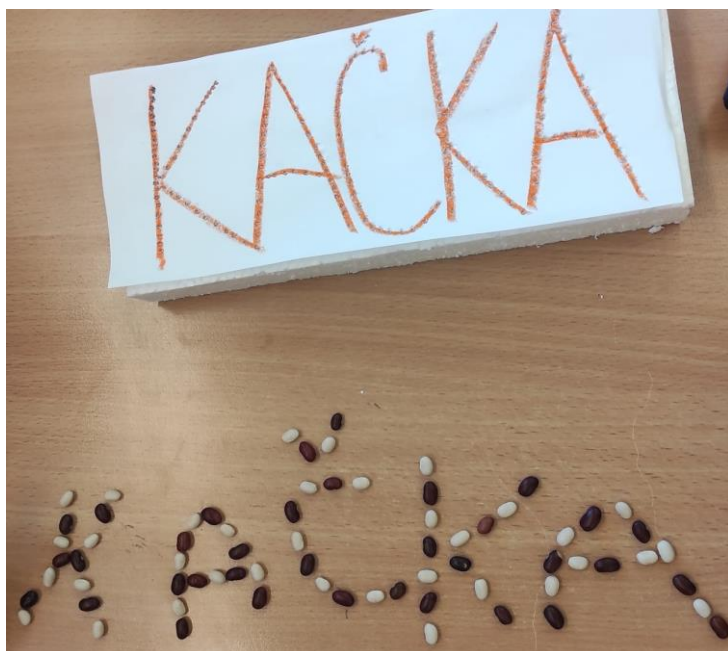
Str. 9, cvič. 3

PODPIS: „Píšeme“ ve vzduchu vestoje (velké tahy). Psát křídou nebo vodou na tabuli, do písku, do krupičky, na stírací tabulku.

VYPÍCHÁVÁME JMÉNO (**Mgr. Tereza Chaloupková**), lze i na silnější karton:

Jména dětí z plastelíny: Mgr. Lenka ŠIDÁKOVÁ, Mgr. Ilona Nechvátalová

Str. 10, cvič. 1

OPAKOVÁNÍ NÁSLOVNÉ HLÁSKY, práce se značkou, se jmény, podobně jako ve cvičení 1/9.

Možno společně vytvořit zasedací pořádek třídy.

HRA: HONZÍK (PEPA) JDE SMUTNĚ ZE ŠKOLY:

Vyberte jednoho žáčka, který dramatizuje - jde smutně ze školy (po třídě mezi lavicemi) a ostatní děti říkají: „*Honzík (libovolné jméno) jde smutně ze školy, dostal dnes těžké úkoly. Kdopak mu, děti, radu dá, co všechno na M začíná (či jméno na M začíná)?*“ Vybraný žák zůstane stát před lavicemi a vybírá spolužáky, kteří se hlásí a jmenují slova (jméno) na dané písmeno.

VE ŠKOLE I DOMA TRÉNOVAT MARŤANŠTINU:

a) Na vlastním těle: *Ukaž N O S; U C H O; O K O; N O H U; R U K U; Č E L O; V L A S Y; B R A D U...*

b) Po cestě ze školy, do školy: *D Ů M; L E S; P E S...*

!!! Nejdříve jednoslabičná slova, až po jejich zvládnutí delší slova.

c) Při domácích činnostech: *D Ů M; T A L ÍŘ; S T Ů L; B O T Y...*

Moji spolužáci, ZŠ Senice na Hané (Mgr. Jana Barabášová)

Str. 10, cvič. 2 - PRAVIDLA CHOVÁNÍ VE TŘÍDĚ

TŘÍDNÍ PRAVIDLA: Společně vytvořit obrázková pravidla, na kterých se dohodneme, kterým všichni rozumí a podíleli se na jejich tvorbě.

KOMUNITNÍ KRUH: Každý žák říká, co by chtěl zlepšit na svém chování. Tím můžeme při tvorbě pravidel začít a vyjít ze zkušeností dětí, co se jim líbí, nelíbí (na svém i cizím chování), co by zlepšily, co z toho je potřeba zapsat nebo namalovat, abychom si mohli občas připomenout...

Společně prodiskutovat: **PROČ PRAVIDLA** (Aby nám bylo spolu hezky, abychom mohli pracovat, aby se nikomu nic nestalo...). Z diskuse vyplyne 1. pravidlo: **MLUVÍ JEN JEDEN** a domlouváme, jak toho dosáhneme (hlásím se o slovo, mluvím, když mám kamínek...).

Učíme děti vzájemně si říci, když se jim něco nelíbí („To není kamarádké; nelíbí se mi to, když stále rušíš, křičíš... měl ses zeptat, když něco chceš...“)

Při opakovaném porušení pravidel vyvodit důsledky. Např.: Nemohu tě teď vyvolat, protože stále vykřikuješ a rušíš ostatní. Jsem ráda, že to víš, ale nemůžeš mluvit stále jen ty, dáme slovo někomu jinému... Tak, prosím, nevykřikuj...“)

Nejdřív stačí 2-3 základní pravidla pohodového soužití ve třídě. Další můžeme přidat postupně podle situace.

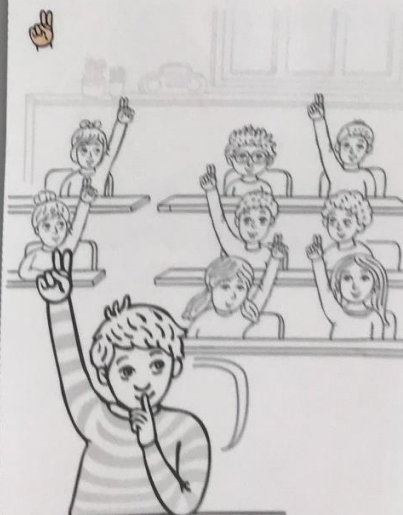
Lze využít předpřipravené obrázky a říkanky k pravidlům s popisem aktivit (www.hanami.cz)

POZDRAVÍME:
„DOBŘÝ DEN!“
A HEZKY SE USMĚJEM.

JÁ TO VÍM, JÁ TO VÍM!
O SLOVO SE PŘIHLÁSÍM.

Odhadnout, co asi obrázky v učebnici znamenají. Tvořit věty. Kdo se chová správně? Škrtnout, kdo se chová nevhodně.

Vybrat pravidla pro naši třídu, vysvětlit, předvádět pantomimicky, scénkou. Říkat: „Co dělám, když se chovám kamarádsky? Jak můžu někomu ve třídě pomoci?“

Str. 11, cvič. 1 - OSOBY VE ŠKOLE

Pojmenovat osoby - ženský i mužský rod, říkat, koho ve škole máme/nemáme (vychovatel, uklízeč...). Doplnit, jaké další profese máme ve škole, co dělají a co k práci potřebují.

TAJNÁ MISE: Zjistit, jak se jednotlivé osoby z naší školy jmenují. Pokud se již žáci orientují ve škole, je možno je vyslat (jednotlivce, popř. dvojice), aby zjistili jména pracovníků školy. Celou situaci s nimi společně probrat - co musí udělat. Žáci sami navrhnou postup: *Zatukat, pozdravit, požádat o jméno, to si zapamatovat, poděkovat, rozloučit se, vrátit se potichu zpět do třídy, ve třídě sdělit ostatním.* Dětem se to moc líbí, berou úkol opravdu zodpovědně. Současně se jedná o „trénink“ ve správném užívání „kouzelných slovíček“.

Výborná aktivita, která děti moc bavila a byla pro ně zážitková. Děti jsem rozdělila do skupinek. Společně jsme vyrazili na tajnou misi po budově školy a vybraná čtveřice pak navštívila danou osobu (pan ředitel, paní sekretářka, paní zástupkyně apod.). Děti se podívaly i do ředitelny :-)
K našemu třídnímu tablu, jsme vytvořili ještě tablo zaměstnanců školy. Děti dostaly k dispozici fotografie. Ty jsme nalepili na velkou čtvrtku. Dále měly za úkol přiřadit k fotografii správný popis (ředitel, zástupkyně...apod.) - podle náslovné hlásky a z barevného papíru vyrobit vybrané osobě předmět, bez kterého se neobejde. (**Mgr. Tereza Jobánková**)

Na tabuli jsem měla připravená stejná slova: **UČITEL - UČITELKA, KUCHAR - KUCHARKA**, rozdělené vpravo a vlevo se symbolem panáčka a panenky. Po zjištění a odhalení všech jmen bylo zajímavé sledovat, kolik je ve škole mužů a kolik žen - koho je více. To byl velmi inspirativní úkol. (**Mgr. Romana Tylečková**)

OSOBY VE ŠKOLE: Losováním se děti rozdělily na čtyřčlenné skupiny a každá dostala detektivní úkol - zjistit jméno, zapamatovat si a sdělit ostatním - ředitele školy, zástupce ředitele, vedoucí jídelny, ekonomky, účetní, p. vychovatelky, školníka. Protože neumí číst, musely samy dotyčnou osobu najít, říct, jaký mají píditelský úkol. Přestože ve skupině byly čtyři děti, někteří stejné jméno zjišťovali třikrát :-)
Poté jsme si z fotek dětí a některých dospělých vytvořili tablo. (**Mgr. Lenka Danková, Valašské Meziříčí**)

Str. 11, cvič. 1

Věci na obrázcích uprostřed pojmenovat - sluchová analýza. Hledat a spojovat čarou, co kdo potřebuje k práci (některé pracovní pomůcky může využívat více osob - např. počítač). Říkat i další věci, které jednotlivé osoby používají.

Tvořit věty - Kdo co dělá: *Uklizečka vytírá podlahu.*

Hudební výchova: Dělení, dělání. Moc pěkné na YOUTUBE.

Pohybová výchova: Předvádět činnosti dětí i osob ve škole (psaní na tabuli, mazání tabule, míchání polévky, vytírání podlahy apod.). Velmi děti zaujalo.

Paměť: Zavřít oči a vyjmenovat osoby, případně věci z obrázku.

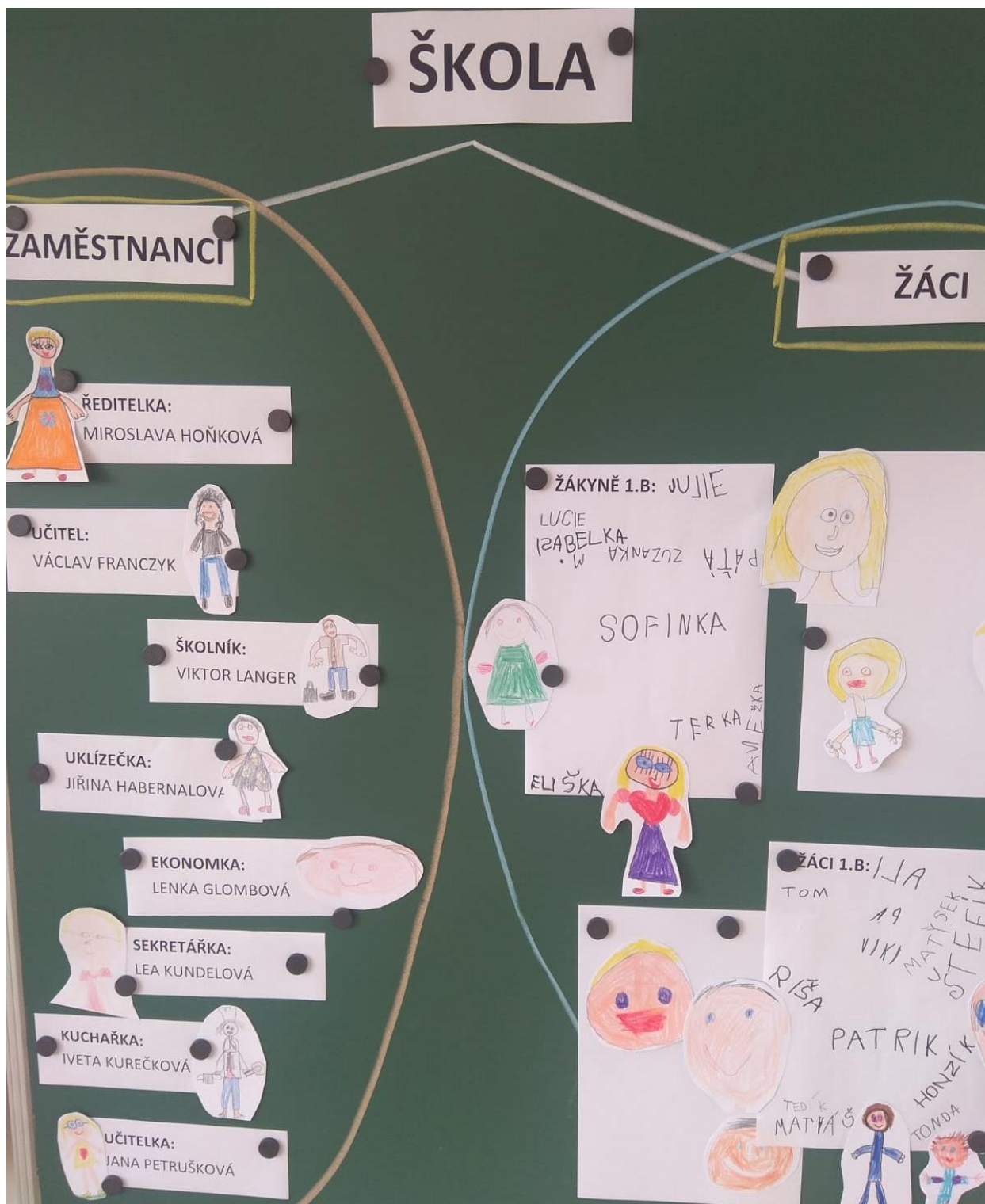
HRA ANO - NE (vyučující říká: „*Na obrázku je vidlička, hrnec...*“). Žáci stojí v řadách (v kroužku) a odpověď vyjadřují pohybem: ANO = krok dopředu; NE = krok dozadu.

Vytvořit MYŠLENKOVOU MAPU - OSOBY VE ŠKOLE

1. větev: DOSPĚLÍ (nalepit fotografie všech zaměstnanců školy, doplnit jméno paní učitelky, pana učitele, ředitele/lky, vychovatele/lky, školníka, kuchařky; namalovat ke každé osobě poznávací znamení). Nemáme-li fotky, můžeme osoby ze školy namalovat na polovinu papíru a na druhou polovinu děti domalují důležité atributy. Je zajímavé sledovat, čeho si každý všímá.

2. větev: DĚTI (každý žák přinese vlastní fotku, nebo nakreslíme portréty a nalepíme). Děti mohou dopsat svoje jména, přidat obrázek, co rádi dělají. Možno využít portrétů ze dveří. Nakonec přidat fotografie, obrázky.

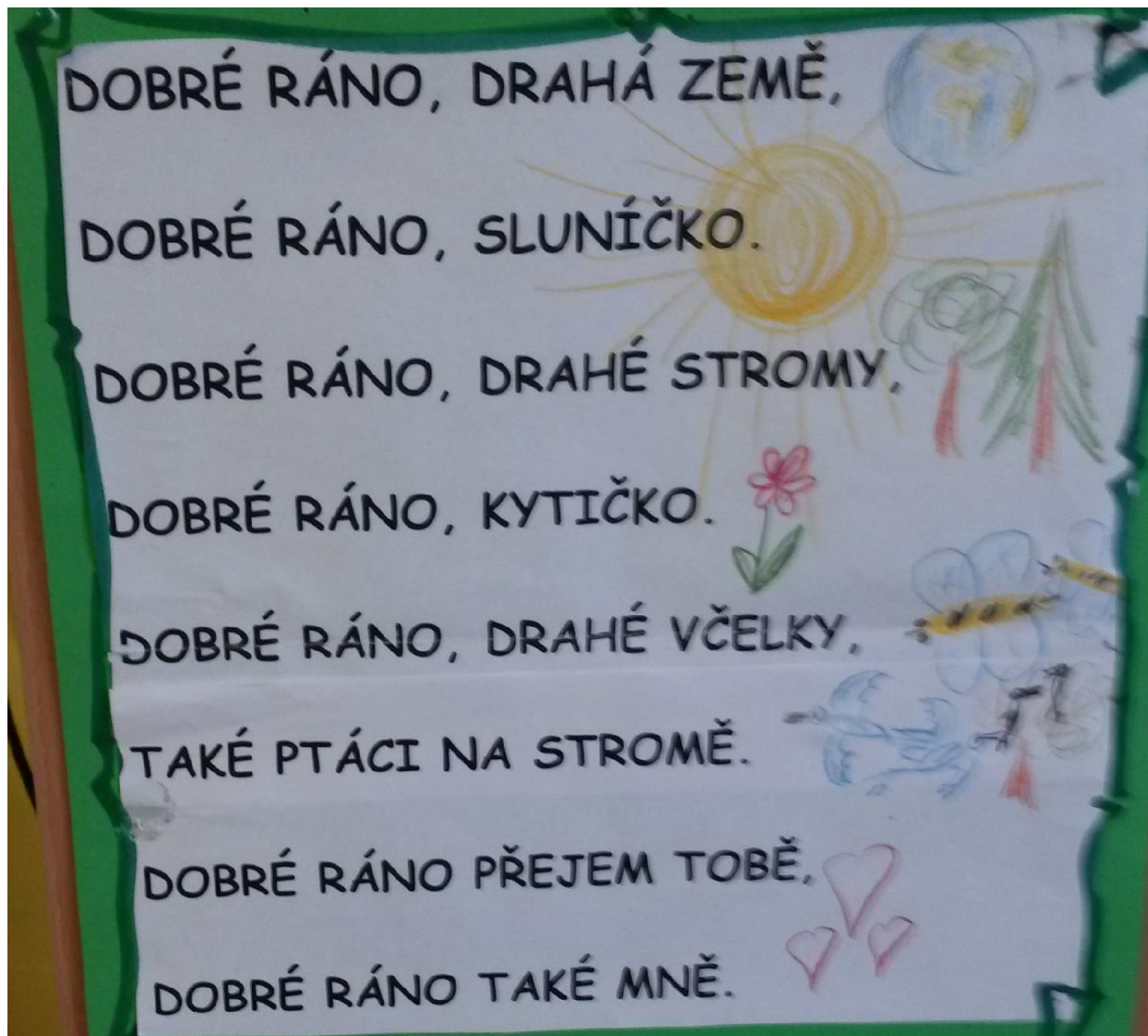
J. V. SLÁDEK: BROUK A VČELIČKA
KULHAL BROUK PŘES PALOUK,
ABY NOŽKY NEPOTLOUK,
MĚL PĚKNOU BERLIČKU
Z POLNÍHO ŘEBŘÍČKU.
VČELIČKA HO POTKALA,
POZDRAVENÍ NEDALA.
BROUK ZA MILOU VČELIČKOU
HROZÍ, HROZÍ BERLIČKOU:
„JAKÉ TY MÁŠ VYUČENÍ,
PROČPAK NEDÁŠ POZDRAVENÍ?“
„STRÝČKU, STRÝČKU, TESAŘÍČKU,
DOBRÝ DEN!“
„DOBRÝ DEN, DOBRÝ DEN,
VIDÍŠ, TEĎ JSEM SPOKOJEN.“

KRÁSNÝ POZDRAV ZŠ SENICE NA HANÉ:

Lze doprovodit pohybem (Země – kruh, předvádět sluníčko, stromy, včelka, jak létají, ptáci, jak zobají nebo poskakují...)

Pozdrav lze použít také jako motivaci v dubnu k tématu DEN ZEMĚ.

Str. 13

ORIENTACE V PROSTORU TŘÍDY: vepředu, vzadu, vpravo, vlevo, nahoře, dole, před, za (ukazovat, postavit se na správné místo podle diktátu - lze trénovat i v tělocvičně).

Určování pravolevého směru je pro děti dost obtížné. Prvně by se měly orientovat na svém těle (pravá ruka, levá ruka), potom v prostoru. Někdy pomůže udělat cedulky L, P a nalepit je ve třídě na zeď. U dětí, které si nemohou zapamatovat, kde mají pravou a kde levou, lze jim napsat P, L přímo na ruku 😊.

HRA: Co se ve třídě změnilo? Jeden žák nebo dvojice jde za dveře, ve třídě něco přeměníme. Žáci přijdou do třídy a určují, co se změnilo.

HÁDANKY: Začíná na T, je ve třídě vepředu a píšeme na ni - zprvu hádanky vymýšlí paní učitelka, potom i žáci.

OPAČNÉ HÁDANKY: Čím píšeme na tabuli? Z čeho čteme? Na čem sedíš? Co nám ohlašuje začátek hodiny?

HRA: Dotkni se T-A-B-U-L-E. Posad' se na Ž-I-D-L-I. Postav se k L-A-V-I-C-I. Vlez pod S-T-Ů-L. Vezmi do ruky T-U-Ž-K-U.

Hlasová výchova - zkoušet říkanku vyslovit na jeden nádech, pomalu, rychle:

1. TŘÍDA KAŠIČKA,
2. TŘÍDA RŮŽIČKA,
3. TŘÍDA HODNÍ ŽÁCI,
4. TŘÍDA DAREBÁCI,
5. TŘÍDA MEDVĚDI, PROTOŽE NIC NEVĚDÍ.

HRÝ: „Když půjdu do ředitelny, (na WC, do jídelny), musím vyjít ze třídy, zabočit...“ Podle popisu cesty uhodnout, kam mám namířeno: „Vyjdu ze třídy, zabočím doleva, vyšlapu schody do 1. poschodí, po chodbě až dozadu...“

Hodně jsme chodili po škole - nejdříve jsme si zadanou trasu dle diktátu všichni prošli; děti v cíli komentovaly svou cestu. Chodili jsme různě, přitom si všímali různých věcí po cestě, počítali schody aj. Velmi je to bavilo. Bylo moc fajn vymýšlet různé story...kdo kam jde... Děti domýšlely, proč tam jde... Proč jde žák do jídelny? Proč jde žák z 3. A do ředitelny??? Atd. Byla u toho i zábava. **Mgr. P. Barveníčková**

Str. 13 - ŠKOLNÍ POMŮCKY

PÍSMENKOVÝ VLÁČEK

Připravte pytlík nebo krabičku s písmenky. Učitel nebo žák představuje mašinku - veze krabičku s písmenky, děti jsou „utržené“ vagónky. Říkáme: „*Jede, jede vláček, malý motoráček, veze písmenko...*“ Mašinka se pohybuje libovolně po třídě (v tělocvičně), zastaví u dítěte, to si vylosuje písmenko a vymyslí co nejrychleji slovo na toto písmeno, připojí se za mašinku a pokračujeme dál.

Vyskládat na lavici svoje školní potřeby, všechny věci pojmenovat, vytvářet řady, sloupce, hádanky, postřehování, paměť...

Sluchová analýza slov (názvů věcí z aktovky); slova začínající stejnou hláskou, kterou hláskou končí.

Tato stránka byla výborná. Hned bylo vidět, jak se děti orientují na stránce, na lavici při vyhledávání rozdílů, jak jsou schopni pohybovat očima zleva doprava. Výborná cvičení. (Mgr. Hana Beinhauerová, ZŠ Raduň)

TÝDENNÍ HRA (podle Lenky Syrové): Učitel nachystá před každou hodinou jednu vzorovou lavici s pomůckami - PEPOVU. Děti si připraví na lavici věci přesně jako Pepa.

HÁDANKY tzv. MARTĀNŠTINA = hláskování. Př.: *S-E-Š-I-T* (nejdříve říká vyučující, potom zkouší hláskovat žáci).

Děti hodně dobře zvládají hlásku na začátku slova, obtížnější je hláska na konci slova, zvláště samohláska. Ale nejvíce obtížné je hláskování. U opravdu lehkých slov /PES, KOZA/ to zvládá tak polovina třídy, někteří ještě s dopomocí - tedy zpomaleným vyslovením slova. U těžších slov zvládají analýzu jen čtenáři. Školní potřeby, věci v aktovce a v pouzdře jsou spíše obtížnější slova. Pomáhá slovo napsat na tabuli, ale to již není hláskování, ale rozklad na jednotlivá písmena. Martānština je pro většinu dětí náročná. (Mgr. Hana Beinhauerová, ZŠ Raduň)

Str. 13, cvič. 1

HRA: CO DO ŘAD PATŘÍ A NEPATŘÍ? – Skládat do řady věci na lavici podle diktátu. Věci pojmenovat – zleva doprava, říkat náslovnou hlásku a hádat vě... Společně vytvářet různé logické řady, např. věci z penálu, sešity, učebnice, vše do čtení apod.

HRA V KRUHU - NASLOUCHÁNÍ A PAMĚŤ: „*V aktovce mám penál. Eva má v aktovce penál a já tam mám sešit...*“

Učitel říká: Pouzdro, pravítko, guma, sešit...
Ředitel, paní učitelka, vychovatelka
Lavice, židle, tabule, křída

CO JE TO? /školní potřeby/
KDO TO JE? /lidé pracující ve škole/
KDE TO JE? /ve škole, ve třídě/

Pracovní výchova

Záložka do knížky ve tvaru tužky s vlastním podpisem.

Výborný nápad jsem dovedla téměř k dokonalosti, vyrobili jsme tužku, vybarvili a stejnou barvu barevného papíru jsme nastříhali do spirály. Děti měly na barevném papíře kruh, v něm spirálu.

Str. 14 - AKTOVKA

Vyskládat před tabulí aktovky dětí (jedna řada mohou být dívčí aktovky, druhá - chlapecké). Každou aktovku v řadě nějak pojmenovat (podle barvy, podle obrázku, podle velikosti). Trénovat „rychlé jmenování“ - číst zleva doprava, ukazovat si!!! Určovat, která aktovka je: před, za, vedle, vlevo, vpravo, první, poslední, chlapecká, dívčí. Určovat, komu která aktovka patří (tvořit různé skupiny aktovek - stejná barva, tvar...).

HÁDANKY (podle Lenky Syrové): Dítě popisuje aktovku (barva, nápadný znak, pořadí). Ostatní hádají, na kterou tašku myslí.

MOJE AKTOVKA: Barva, tvar, velikost, detaily (kapsičky, zip, poutka, popruhy, přezky, přihrádky - části aktovky ukazovat podle diktátu).

Narovnat si všechny věci na lavici a zpátky je uložit do aktovky. Společně se naučit skládat věci a orientovat se ve své aktovce. Dávat dětem hádanky - KDE, CO MÁM? *Kde máš penál? Kde máš složku na sešity? Kde máš notýsek?* Děti rychle ukazují.

Str. 14, cvič. 1: POŘÁDEK V AKTOVCE

HRA Z VODY DO VODY - hráli jsme Z aktovky do aktovky (děti skáčou na jednu či druhou stranu čáry, podle toho, zda věc do aktovky patří nebo ne. **(ZŠ Raduň)**.)

HV: (Na melodii šla Nanyňka do zelí)

Šel Pepíček do školy, bylo zrovna pondělí, pondělíčko.

Aktovka si zoufala, máma ji vysypala: Ty, ty, ty, to budeš skládati.

Pracovní: Vytvářet různé aktovky - obkreslit něčí aktovku na velký balicí papír a polepovat obrys barevnými papírky, písmeny, jmenovkami žáků apod.

Poznámka: Než jsme v Pč kreslili aktovku - udělala jsem aktovku z bedničky na koberci a děti měly za úkol donést věci ze svých aktovek do **MÉ AKTOVKY TAK, ABY** se tam žádná neopakovala - **SKVĚLÉ** na spolupráci, dávání pozor, co je už v aktovce (bedničce), co ne, diskuze, postřeh. Děti to bavilo. **(Mgr. Petra Barveníčková)**

TÉMA AKTOVKA – ZŠ MAŠOVICE (Mgr. Hana Slaná)

1. Nakreslit svoji aktovku a vystříhnout.
2. Nalepit na A3, dokreslit a dopsat (co, kdo zvládne) věci z aktovky.
3. GF cvičení: svačina (rohlík - sypaný mákem, hrozen vína - kuličky z krepového papíru, čokoláda - místo čokolády bych dala lahev s pitím). Svačinu „dát“ do krabičky, vystříhnout a nalepit k aktovce).

AKTOVKA, VYPICHÁVÁNÍ: Mgr. M. Miosgová

Str. 14, cvič. 2

SLABIČNÁ STAVBA SLOV: Vytleskávat slabiky - dlouhé slabiky znázorňovat celou dlaní, krátké pěstí (viz obrázek). Použít bzučák, hodně zdůrazňovat délku, pečlivě vyslovovat.

Možno si vytvořit mřížku - výkres A4 na šířku rozřízneme na dva pruhy (vysoké zhruba 10 cm). Každý pruh složit na půlky a zpět rozložit. Vzniknou dvě okýnka na dvojslabičná slova. Př. slovo *KŘÍDA*: Žáci položí do 1. okýnka knoflík = krátká

slabika; do druhého sirku = dlouhá slabika. Pokud pracujeme s víceslabičnými slovy, pruh papíru přeložíme na čtvrtiny.

K určování délky hlásek je dobrým pomocníkem guma připevněna k lavici (dlouhá slabika - dítě gumu natáhne, krátká - dítě gumu pustí).

Také můžeme využít bzučák, flétnu, klavír.

Úkol 2, str. 14 se mi zdál napoprvé docela těžký. Velmi se mi osvědčilo procvičování krátkých a dlouhých slabik na proužku papíru. Používáme pomůcky z matematiky - barevná kolečka a barevné tyčinky. Přestože rodiče informuji o tom, co se děje ve škole a co mají doma s dětmi procvičovat, ne všichni to dělají. Nepovažují to za důležité! Např. hry - co slyšíš na začátku slova, vymysli slova, která začínají na... Až měly děti za D.Ú. dokončit úkol na náslovnou hlásku (10/1), někteří rodiče mi přicházeli sdělovat, že vůbec nevěděli, že to jejich dítě neslyší. Často také ve škole společně označujeme délky slabik jednotlivých slov. Procvičujeme v podstatě denně a od té doby se to výrazně zlepšilo. :-)
Mgr. L. Danková, ZŠ Valašské Meziříčí
Pruhy papíru využíváme taky pro **hláskování - pro hláskovou stavbu slov**: 3 okénka = slovo se 3 hláskami, 4 okénka = slovo se 4 hláskami. Pokládají knoflík tam, kde slyší danou hlásku. Začali jsme s hláskou na začátku a na konci, postupně přidáváme i střed. **(ZŠ Raduň)**

Pro znázornění délky slabik jsem dětem rozdala do lavice kávová zrníčka a barevné sirky. Slova jsme si společně roztleskali o nohy, abychom nejprve určili počet slabik. Poté jsem řekla "poslouchej" a jednotlivé slabiky jsem pečlivě vyslovila. Poté měly děti za úkol, ukázat jejich délku (dlaně X pěst) a nakonec ke slovu vyskládat zrnka a sirky. **Mgr. Tereza Jobánková**

SLABIKOVAT NEBO HLÁSKOVAT????

!!! VĚTŠINOU SE VE TŘÍDĚ SPECIALIZUJEME POUZE NA SLABIKOVÁNÍ NEBO NA HLÁSKOVÁNÍ, PROTOŽE JE TO TAK ZAŽITÉ PODLE METODY ČTENÍ, KTEROU SI ZVOLÍME. SLABIKOVÁNÍ - SLABIČNÁ METODA, HLÁSKOVÁNÍ = GENETICKÁ METODA. V TOMTO PŘÍPRAVNÉM - PŘEDČTENÁŘSKÉM OBDOBÍ BYCHOM ALE MĚLI PROCVIČOVAT OBĚ ANALYTICKO SYNTETICKÉ ČINNOSTI - JAK HLÁSKOVÁNÍ, TAK SLABIKOVÁNÍ, PROTOŽE:

- **HLÁSKOVÁNÍ ŽÁK POTŘEBUJE, KDYŽ MÁ SLOVO NAPSAT;**
- **SLABIKOVÁNÍ POMÁHÁ DĚTEM K ROZLIŠOVÁNÍ DÉLKY (DALEKO LÉPE LZE DÉLKU VYSLOVIT A ZNÁZORNIT VE SLABICE NEŽ V IZOLOVANÉ HLÁSCE).**

Str. 15: OPAKOVÁNÍ

HRA KUFR: Školní pomůcky. Třída vidí obrázek školní pomůcky. Hádající žák obrázek nevidí. Žáci ve třídě napovídají indicie a žák podle nich hádá, o jakou pomůcku se jedná. Náповěda: začáteční písmeno, barva, tvar, k čemu věc slouží.

Str. 15, cvič. 1

Podle diktátu připravovat na lavici věci: „*Vpravo nahoru dej...*“

Na lavice ve cvičení lze dopisovat šipky (nahore, dole, vlevo, vpravo).

Učíme se připravovat věci na lavici do určených „sektorů“: *Kam patří penál, tabulka, učebnice, svačina?*

Str. 15, cvič. 3

Důsledně pracovat se záložkou, s prstem nebo využívat „okénko z dlaně“.
Orientace na řádcích (zleva doprava, první, poslední, začátek, konec).

MYŠLENKOVÁ MAPA (věci v pouzdře):

Obkreslit na velký arch papíru svůj penál, vybarvit. Nakreslit pomůcky, co nosím v pouzdře, vystříhnout a lepit kolem penálu. Nalepené věci spojit s obrázkem z penálu čarami (jako paprsky slunce).

VARIANTA: Udělat myšlenkovou mapu z opravdových věcí, které patří do penálu
(foto ZŠ Raduň)

KIMOVA HRA (školní pomůcky) - obrázky k zapamatování.

Poznávat školní pomůcky hmatem, sluchem - zaťukat danou věcí na lavici; tvořit hádanky. Hádat, kterou věc předávám za zády; MARTANŠTINA.

VYMÝŠLENÍ POHÁDKY: Veselé, nešťastné, vylámané pastelky... Tvoříme příběh společně se žáky. Ptáme se, proč jsou pastelky takové, jako říká nadpis, jak jim pomůžeme. Vyprávění příběhu s předvídáním a následnou dramaturgií.

Na závěr kapitoly ŠKOLNÍ POMŮCKY, AKTOVKA lze tvořit myšlenkové mapy. Nejdříve si myšlenkovou mapu naskládáme na lavici ze skutečných věcí z aktovky, aktovku dáme doprostřed a kolem ní rozmístíme vše, co do aktovky patří. Pokusit se o logické třídění a řazení věcí do významových okruhů, např.: 1. penál, 2. složka na sešity, 3. učebnice, 4. jiné pomůcky, 5. svačina, 6. další potřebné věci.

Také bychom mohli zvolit třídění věcí podle vyučovacích předmětů.

MYŠLENKOVÁ MAPA AKTOVKA - návrh grafického zpracování:

Doprostřed velkého balicího papíru nakreslíme nebo nalepíme velký obrázek aktovky. Pokud děti zvládnou, mohou k obrázku dopsat také slovo AKTOVKA.

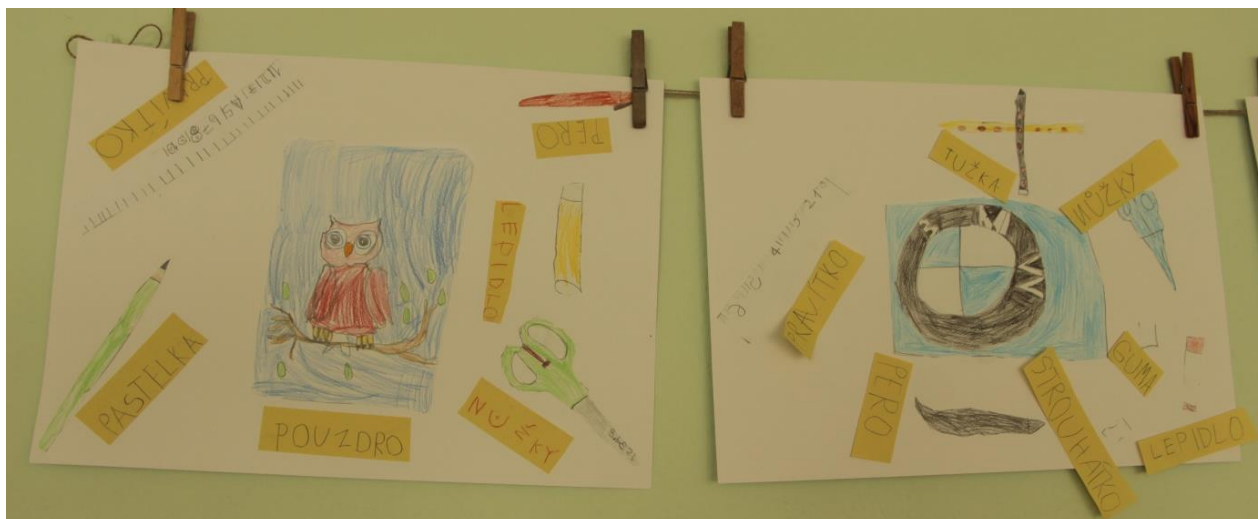
Věci do myšlenkové mapy je možno malovat, fotit, vystřihávat z obrázků, kdo umí psát slova, píše slova. Každou skupinu obrázků patřící k jednomu významovému okruhu (nebo jednomu vyučovacímú předmětu) dát do velké barevné bubliny a stejně barevnou čarou bublinu připojit k aktovce. Vhodné je ve třídě vytvořit společně jednu velkou myšlenkovou mapu nebo několik map ve skupinách (při větším počtu dětí). Každý žáček by měl do myšlenkové mapy přispět alespoň jedním obrázkem nebo slovem.

Foto ZŠ Krmelín: MM AKTOVKA

VARIANTA MYŠLENKOVÉ MAPY (zařadit až za téma VYUČOVACÍ PŘEDMĚTY): Jednotlivé části (větve) mohou korespondovat s vyučovacímí předměty. Možno naskládat na lavici všechny pomůcky a potřeby do každého vyučovacímú předmětu, nadepsat cedulku nebo obrázkové logo pro daný předmět, nafotit a poté všechny fotky (předměty) seskládat na velký arch papíru.

Obrázky myšlenkových map AKTOVKA, které děti vytvořily ve skupinkách, ve dvojicích. Moc je to bavilo a z výsledků měly obrovskou radost. **Mgr. Hana Beinhauerová, ZŠ Raduň, 19 dětí**

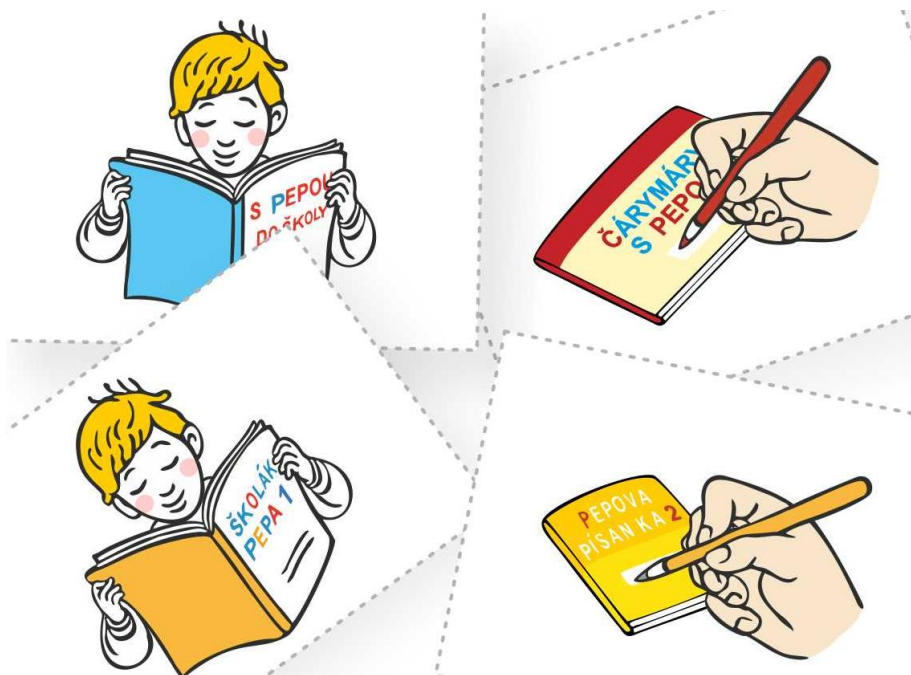
Str. 16 - Lze využít náš rozvrh (vvv.hanami.cz)

a) Vystřihovací listy s předměty

b) Obrázky, co si připravit na další hodinu

c) Šedá podložka A3 (dny, hodiny a okýnka na nalepení předmětů)

PO PONDĚLÍ			$1+1=$ (hand showing 2 fingers)	
ÚT ÚTERÝ			$1+1=$ (hand showing 2 fingers)	
ST STŘEDA	$1+1=$ (hand showing 2 fingers)			
ČT ČTVRTEK				
PÁ PÁTEK		$1+1=$ (hand showing 2 fingers)		

HRA NA VYUČOVACÍ PŘEDMĚTY: Rozdělit třídu na skupiny, každá skupina = jeden vyučovací předmět. Skupina připraví věci, které v daném předmětu potřebujeme (nebo mohou žáci věci zapisovat, kreslit).

Upřesnit názvy vyučovacích předmětů - **společně vytvořit rozvrh hodin**;
Číst rozvrh (řádky, sloupce, postřehování - co je před, za, na 1. řádku..., orientace v tabulce). Co se každý den opakuje, co je různé, na co si dát pozor.

Možno využít také prázdnou tabulku s rozvrhem a do ní řadit symboly předmětů podle diktátu (opakovat dny v týdnu, řádek/sloupec, první/poslední, před/za).
Např.: *V pondělí máme první hodinu čtení. Hned po čtení je matematika.*
Se symboly a tabulkou pracovat opakovaně.

Práce s tabulkou - vytvořit zkratky předmětů - pro děti je přehledné, odvodili jsme společně názvy jednotlivých předmětů - jen si ty názvy ne vždy hned vybaví (snad jen matematika, VV, TV jsou pro ně úplně jasné). Ale v září, v první třídě, nic divného. Pro prvním seznámení s pojmy jako český jazyk - čtení - povídání, děti si to pojmenovaly abeceda, dále potom prvouka - za mě výborné. (Mgr. Hana Beinhauerová, ZŠ Raduň)

Pro lepší orientaci v čase a předmětech, máme s kolegyněmi na tabuli obrázky se zkratkou jednotlivých předmětů pro daný den, tak jak jdou za sebou. Po skončení hodiny obrázek otočíme a připravujeme se na další hodinu. Mgr. Tereza Jobánková

Každý žák si myslí svůj oblíbený předmět. Říká, které činnosti v daném předmětu jej baví a ostatní žáci hádají, který předmět si vybral.

Který den mám ve škole nejraději a proč? Vytvořit vlastní (ideální) obrázkový rozvrh na 1 den (výběr z nabídnutých obrázků - vystříhnout, lepit).

HÁDANKY (podle Mgr. Lenky Syrové)

V tomto předmětu stříháme, lepíme a vytváříme různé výrobky.

V tomto předmětu počítáme, porovnáváme a hrajeme si s tvary.

Jazyková výchova: Tvořit otázky a odpovědi: „Co rád/a děláš v tělocviku?“
„V tělocviku rád/a běhám.“ Odpovídat slovně i pantomimou.

Str. 16, cvič. 1: CO DĚLÁME VE ŠKOLE

TVOŘIT VĚTY podle předlohy. Rozlišování slov ve větě (Pojem VĚTA - SLOVO). Říkat věty a předvádět, co my děláme ve škole.

Velmi se mi líbí nápad „čtení“ vět: P _____. (Mgr. Hana Beinhauerová, ZŠ Raduň)

Překvapilo mě, že žáci věděli, proč jsou u obrázku Pepa se hlásí 2 čárky ☺

Výborné cvičení podporující stavbu věty. Děkuji za ně. (Mgr. P. Barveníčková)

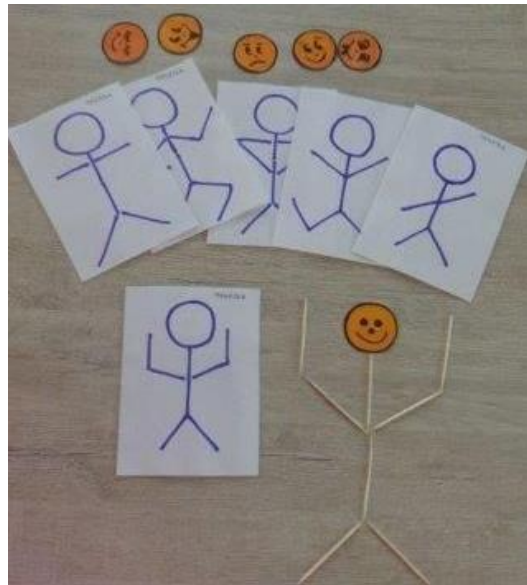
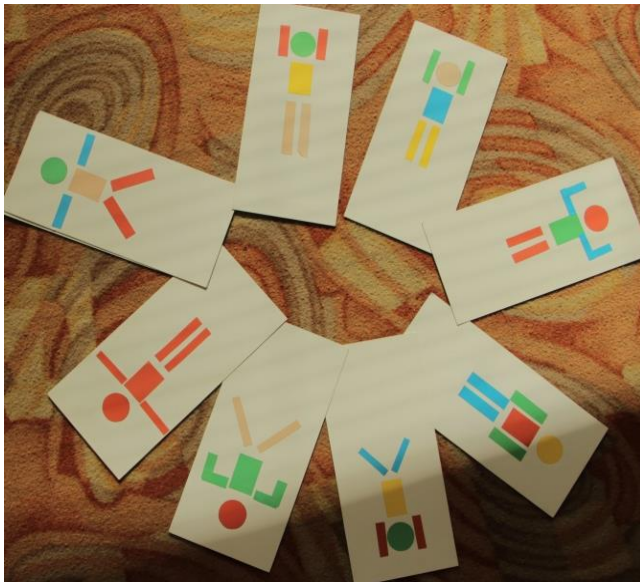
Určit, ve kterém vyučovacím předmětu danou činnost Pepa dělá.

Str. 16, cvič. 2:

Procvičovat části těla a PRAVOLEVOU ORIENTACI na vlastním těle: *Zvedni pravou - levou ruku, postav se na pravou - levou nohu, otoč se doleva, doprava.*

Mám podobné barevné kartičky, podle kterých děti cvičí a sami takto pracují se svým tělem. Ještě k tomu zkouším i zrakovou paměť - jakou barvu měly ruce, nohy, tělo, hlava, viz foto.

Taky super pro protahovací chvílky. (Mgr. Hana Beinhauerová, ZŠ Raduň)

U pracovního listu měly některé děti, tak třetina, problém rozlišit především nohy u sebe a nohy od sebe. Když už potom vybarvily chybně jednu dvojici, vytvořila se jim další chybná spojení. Vyhledávání chybných obrázků v řadě viděly zpravidla dobře, zkontrolovali jsme to odpočítáním od začátku, tedy zleva. (**Mgr. Hana Beinhauerová, ZŠ Raduň**)

Dále trénujeme řadu, sloupec (zástup), kdo je před kým, za kým, vlevo, vpravo, vedle apod. Můžeme vyzkoušet pohybové cvičení v zástupech - říkáme: *vpravo, vpravo, stůj, dopředu, vlevo* atd. Žáci pohyb předvádějí.

HRA SE JMÉNY: Dvě řady dětí (děvčata a chlapci): na tričku mají značku, kterou si vyrobí v PČ + počáteční písmeno svého jména: „číst“, jak stojí za sebou, seřadit od nejmenšího po největší (první, poslední, před, za, vedle) - orientace v řadě.

DALŠÍ NÁMĚTY KE STR. 16 - Mgr. Petra Barveníčková:

- Ukazovala jsem panáčky, měli předvést (ale už jen sami za sebe) správně daný cvik.
- Pak jsem zavřela Pepu a měli předvést cvik /cviky, který si zapamatovali,
- Dítě zavře oči a zkouší cviky, které si zapamatovalo POSLEPU (to je moc a moc bavilo a kupodivu to opravdu šlo..) všem☺
- Pak jsem otevřela Pepu, ale mohli to dělat i bez Pepy a řekla jsem, zacvič cvik, který jsi poslepu nedělal (mohli se i podívat☺) - trénink paměti.
- Cvičení ve dvojicích - jeden ukáže figuru z Pepy, druhý opakuje a naopak (moc je to bavilo☺).

Str. 17/1 - HYGIENA O PŘESTÁVCE

Hygienická pravidla.

Nácvik správného mytí rukou - existuje nástěnný obraz, který bývá ve škole u umyvadel.

Vypravovat podle obrázků, co dělá Pepa: *Jde na WC, zapomene si umýt ruce, bez umytých rukou jí svačinku.*

Jaký obrázek chybí? Co měl udělat Pepa při odchodu z WC?

SKUPINY: Obrázky lze nakopírovat zvětšeně. Děti obrázky vybarví a dokreslí chybějící. Poté nalepí na pruh papíru jako příběh. Kdo umí něco napsat, může připsat vhodná slova. Společně vymyslíme nadpis.

Str. 17, cvič. 2

TVOŘÍME VĚTY: Co dělá Pepa? Domyslet sloveso, určovat počet slov.

Str. 17, cvič. 3

Pojmenovávat hygienické potřeby (náslovná i poslední hláska, slabiky, název jednoslovný - hřeben, víceslovný - zubní pasta).

Hledat „Na vetřelce“ - co do hygienických potřeb nepatří?

Tabule - hra se slovy: MÝDLO, RUČNÍK, PASTA, VATA, KARTÁČEK, HŘEBEN, KAPESNÍK, KRÉM, ŠAMPON - hledat slova začínající a končící stejným písmenem. Možno využít obrázky z nákupních letáků a vytvořit plakát DĚTSKÉ HYGIENICKÉ POTŘEBY.

HRA NA PAMĚŤ: *Šel jsem na nákup a koupil jsem si mýdlo.* Druhý žák opakuje a přidává: *Šel jsem na nákup a koupil jsem si mýdlo a ručník.* Třetí žák: *Šel jsem na nákup a koupil jsem si mýdlo, ručník a pastu.*

Hlasová výchova

To jsou ruce, to jsou dlaně, mýdlo s vodou patří na ně.

A po jídle zase mýdlo a po mýdle zase jídlo.

HÁDANKA ([www.dětské stránky](http://www.dětské.stranky.cz)):

Potkali jsme štětináče v prapodivném kožíšku -

na zádech je celý hladký, štětinatý na bříšku.

Takového štětináče musí každý doma mít,

každý večer, každé ráno musí se s ním pomazlit.

Pak ho musí vykoupati, potom pěkně vysušit,

chce-li zoubky jako doučky čisťounké a zdravé mít. (Kartáček)

Pohybová výchova: Předvádět pohybem různé hygienické činnosti.

Výtvarná výchova a pracovní: Zdravá jablečná svačinka (struhadlo - tuš, voskovky). Strouhání jablíček jsme nejen kreslili, ale také provozovali prakticky.

Foto ZŠ Krmelín

POHÁDKA O PRSTECH (podle paní učitelky **Mgr. Romany Tylečkové**)
BYLA JEDNOU JEDNA RUKA S PĚTI PRSTY, KTERÉ SE
VŮBEC NEZNALY. CHTĚLY TO NAPRAVIT. VZÁJEMNĚ SE
PŘEDSTAVILY.

ZAČAL **MALÍČEK**: „JÁ JSEM **MALÍČEK**, PROTOŽE JSEM ZE
VŠECH NEJMENŠÍ.“ VŠECHNY PRSTY SOUHLASNĚ
POKÝVALY.

OZVAL SE VYCHLOUBAČNĚ DALŠÍ PRST: „MNĚ ŘÍKAJÍ
PRSTENÍČEK. VÍTE, PROČ? PODÍVEJTE SE DOBŘE, ZDOBÍ
MĚ KRÁSNÉ PRSTÝNKY.“ A OPRAVDU SE PYŠNIL ZLATÝM
KROUŽKEM.

„JÁ JSEM NEJVĚTŠÍ A JSEM UPROSTŘED, PROTO MI ŘÍKAJÍ **PROSTŘEDNÍČEK**“, PŘERUŠIL JE DALŠÍ.

„MÁ PRAVDU,“ SOUHLASILY PRSTY.

„TO JÁ BUDU ASI ZE VŠECH NEJCHYTŘEJŠÍ, NA VŠECHNO SI UKÁŽU. PROTO MI TAKÉ ŘÍKAJÍ **UKAZOVÁČEK**.“ ČTYŘI PRSTY SE OBRÁTILY NA TOHO POSLEDNÍHO.

„A CO TY? JAK SE JMENUJEŠ?“

„JÁ JSEM **PALEC**,“ ODPOVĚDĚL MALÝ ZAVALITÝ PRST.

„ALE NEVÍM, PROČ.“

„PČE, KDYŽ NEVÍŠ, TO ASI NEBUDEŠ MOC UŽITEČNÝ. MEZI NÁS NEPATŘÍŠ. JDI DÁL.“

OD TÉ DOBY JSOU ČTYŘI PRSTY U SEBE A PÁTÝ **PALEC** STOJÍ KOUSEK POD NIMI. ZE VŠECH PRSTŮ JE PRÁVĚ ON TEN NEJDŮLEŽITĚJŠÍ. BEZ PALCE SI NEZAVÁŽEŠ BOTU, NENAJÍŠ SE, NEZAPNEŠ SI KNOFLÍK, ANI NENAMALUJEŠ PĚKNÝ OBRÁZEK.

Pracovní výchova

Vystříhnout a vybarvit hřeben. Pečlivě dokreslovat všechny zuby.

Vytvářet koláž hygienických potřeb vhodných pro děti (nebo myšlenkovou mapu).

Využít obrázky z letáků nebo obaly některých výrobků.

Hudební výchova: Holka modrooká

Str. 18-19: OKOLNÍ KRAJINA, SROVNÁNÍ LÉTO - PODZIM

CÍL: Osvojit si pojmy roční období, jaro, léto, podzim, zima (hlásková i slabičná analýza slov, porozumět významu, mapovat znaky podzimu).

CÍLEM dvojstrany 18-19 je porovnání krajiny v létě a na podzim, všimnout si změn a nápadných znaků. Totéž realizujeme na vycházce do okolí školy.

Průběžně pracovat s **KALENDÁŘEM PŘÍRODY**. Každý den určujeme název dne, měsíce, období, pozorujeme počasí, co se děje venku. Vše můžeme zaznamenat do kalendáře přírody. **Mgr. Lenka Syrová** vytvořila kalendář na suchý zip, kde lze měnit dny, datum, měsíce i roční období.

POZOROVAT NA OBRÁZCÍCH v učebnici, jak se na podzim mění oproti létu krajina okolo Pepíčkovy školy; hledat rozdíly mezi létem a podzimem - zaměřit se na stromy, úrodu, ptáky, počasí, děti.

PRÁCE S OBRÁZKY (J: Lada): Různé obrázky rostlin, zvířat, krajin, počasí, plodů apod. třídit podle ročních období, zaměřit se na končící léto a začínající podzim. Společná kontrola, popř. diskuze.

VYCHÁZKA: Podobně jako na obrázku - hledat, co se děje v krajině v okolí školy (všímat si rostlin, trávy, stromů, podzimních barev, plodů, počasí, živočichů). Vše, co v přírodě pozorujeme, zaznamenáváme kresbou, fotíme, sbíráme přírodniny, tvoříme věty apod.)

TVOŘIT VĚTY: Podle obrázku o tom, co dělal Pepa nebo Ája v létě, co bude dělat na podzim. Věty možno zapisovat: P (znamená Pepa - příp. mohou šikovní žáci napsat celé jméno). Ke jménu psát místo slov vodorovné čáry, příp. ke jménu malovat malé obrázky vyjadřující, co Pepa dělá.

Podobně jako o Pepovi tvořit věty o sobě: *Co já rád dělám v létě a na podzim?* Čtenáři mohou zapisovat celé věty.

Str. 18, 19 *úkoly

RÉBUSY: Čtenáři slova čtou, zapisují, skládají z jednotlivých písmen, mohou přidat i další názvy ročních období.

Slova LÉTO, PODZIM můžeme na vycházce vytvořit z různých přírodnin - (kaštiny, listy, šišky, kamínky, větvičky apod.) - ÚKOL LZE ZOPAKOVAT,

Podzimní ukázky: Mgr. J. Bahníková, Mgr. Z. Červená

Mgr. Petra Barveníčková: Napsala jsem na kartičky po písmenech slovo P O D Z I M. Zamíchala, dala na koberec a děti měly uhádnout, co to je... Nakonec jsem jim napověděla, že dané slovo začíná stejně jako naše spolužačka Patricie - uhodly P a postupně jsme dali slovo PODZIM dohromady 😊

Pak jsme si povídali o jednotlivých písmenkách ve slově (Matyáš na to začíná... Kuba nemá ve jméně ani jedno písmenko.)

RÝMY: Vymyslet rýmy k některým slovům znázorněným na obrázcích (MRAK, ČEPICE, FOUKÁ, JABLÍČKO, PTÁČEK, RYBA, BERUŠKA...)

Pracovali jsme s básničkou Podzim, kterou jsem našla v knize Korálky přírody z MŠ Slavonice

PODZIM

SLUNÍČKO SE ROZLOUČILO,
S KVĚTINAMI, S TRAVIČKOU,
NA CESTU JIM ZAMÁVALO
PAPRSKOVOU RUČIČKOU.

POSLALO JE HONEM SPÁT,
POLE, LOUKY I NÁŠ SAD,
NEBUDE UŽ DLOUHO HŘÁT,
PŘIŠLO PODZIM PŘIVÍTAT.

Str. 20, cvič. 1

KIMOVA HRA NA PAMĚŤ: Ovoce pozorovat, pak zakrýt šátkem a děti mají jmenovat, co za ovoce je pod šátkem. Možno využít i mazací tabulku. Vyučující říká názvy ovoce a děti píšou + („je pod šátkem“), - („není pod šátkem“).

HLÁSKOVÁ A SLABIČNÁ ANALÝZA SLOV

Názvy ovoce a zeleniny stejně jako vlastní jména jsou ideální na rozvoj zrakového a sluchového vnímání, které žáci bezpodmínečně potřebují pro zvládnutí čtení. Určovat v názvech 1. hlásku, poslední.

MARŤANŠTINA: Vyučující říká slova po hláskách, žáci říkají celá slova nebo ukazují příslušný obrázek.

MALOVANÝ DIKTÁT: Říkat názvy ovoce marťansky a děti je kreslí na tabulku (do řádku nebo pod sebe).
Vymýšlet názvy ovoce na určené písmeno.

PRÁCE S MŘÍŽKOU: Papír poskládaný na třetiny (možno znázorňovat slova 2-3 slabičná). Žáci podle diktátu slov pokládají na mřížku knoflík nebo kolečko = krátká slabika; sirku, dřívko = dlouhá slabika. Př.: *Jablíčko, jahoda, banán...*

Vytvářet z obrázků nebo z opravdových plodů různé řady podle určitého klíče (červené plody, stejné začáteční písmeno atd.).

Hledat, co do řady nepatří (naše + cizokrajné; roste na stromě + na bylině; červené + žluté; dvojslabičné názvy + trojslabičný apod.)

Tvořit různé dvojice obrázků nebo exponátů ovoce:
MALINA - MANDARINKA; MALINA - ANANAS;

Poznávat ovoce podle hmatu, čichu, podle chuti.

TABULE: PRÁCE S ŘÍKADLEM Měla babka 4 jabka (slovo, věta)

„Číst“ básničku - práce s malovaným i psaným textem:

- podtrhávat jednotlivá slova na řádcích;
- slova vytleskat, vypochoďovat, „vyskakat“;
- stejnými barvami zakroužkovat slovo a k němu příslušný obrázek;
- nejdelší a nejkratší slovo.

Aby si děti uvědomily rozdíl mezi pojmem slovo - slabika, nejprve jsme počítali slova v říkance - jedno dítě představovalo jedno slovo (žáci byli seřazeni jako ve větě na koberci a na každé slovo vyskočili). Tato aktivita je moc bavila.

Toto je pro mě převratná technika, jak dětem přiblížit posloupnost slov v říkankách a větách, i když ještě nečtou. Překvapilo mne, že děti to zvládnou i úplně správně přepsat. Bez textu, jen ty čáry v kombinaci s obrázky. To je super cvičení. (Mgr. Hana Beinhauerová, ZŠ Raduň)

Mgr. Petra Barveníčková: Básničku jsem napsala červeně na kartičky a modře jsem na jiné kartičky udělala grafické znázornění z Pepy. Nejprve jsme si básničku několikrát řekli, čtenářka Anetka nám ji dle slov poskládala (z červených kartiček se slovy básně) a pak jsem zamíchala kartičky s modrými čárkami (slova z paměti) a žáci měli ve dvojicích kartičky zkusit správně sestavit pod básničku. Pak jsem pro ujištění ještě udělala obrácenou verzi - zamíchala jsem červená slova (Anetka tentokrát nehrála - pak vše zkontrolovala) a dala jsem do řad kartičky s modrými čárkami (grafická stavba básně.) Tentokrát jsem nedávala apel na správnost slov v pořadí, ale na délku slov.

BÁDÁNÍ A POZOROVÁNÍ:

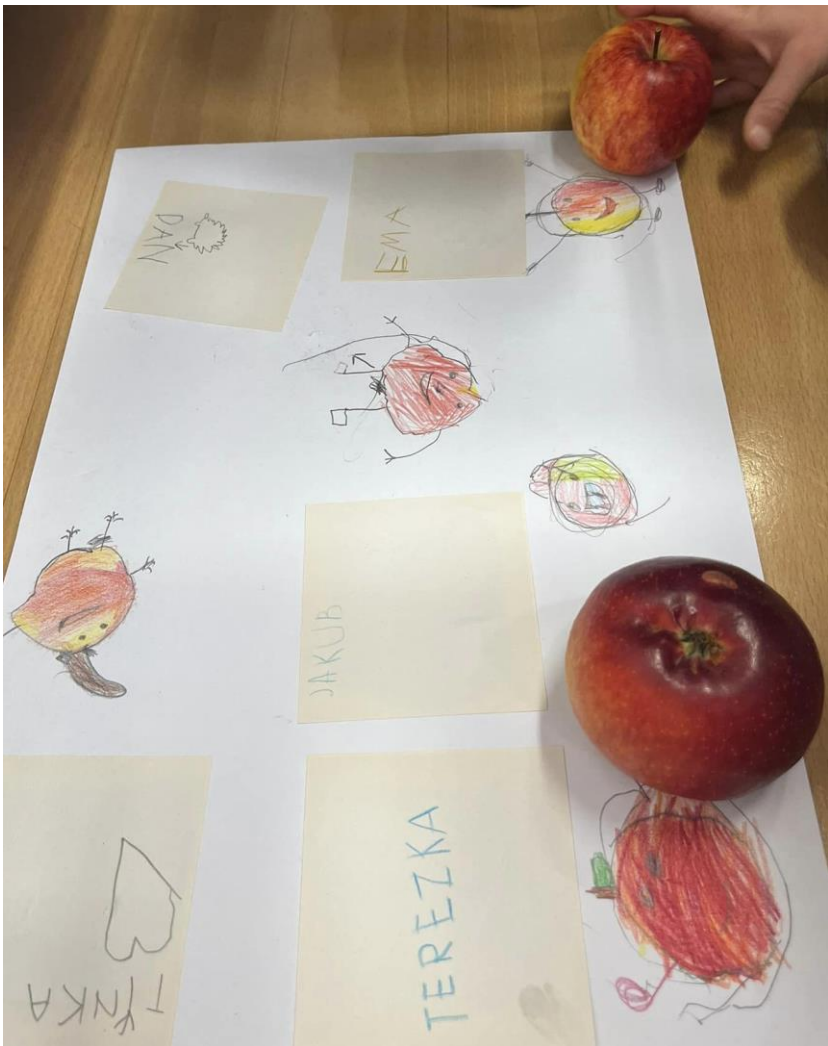
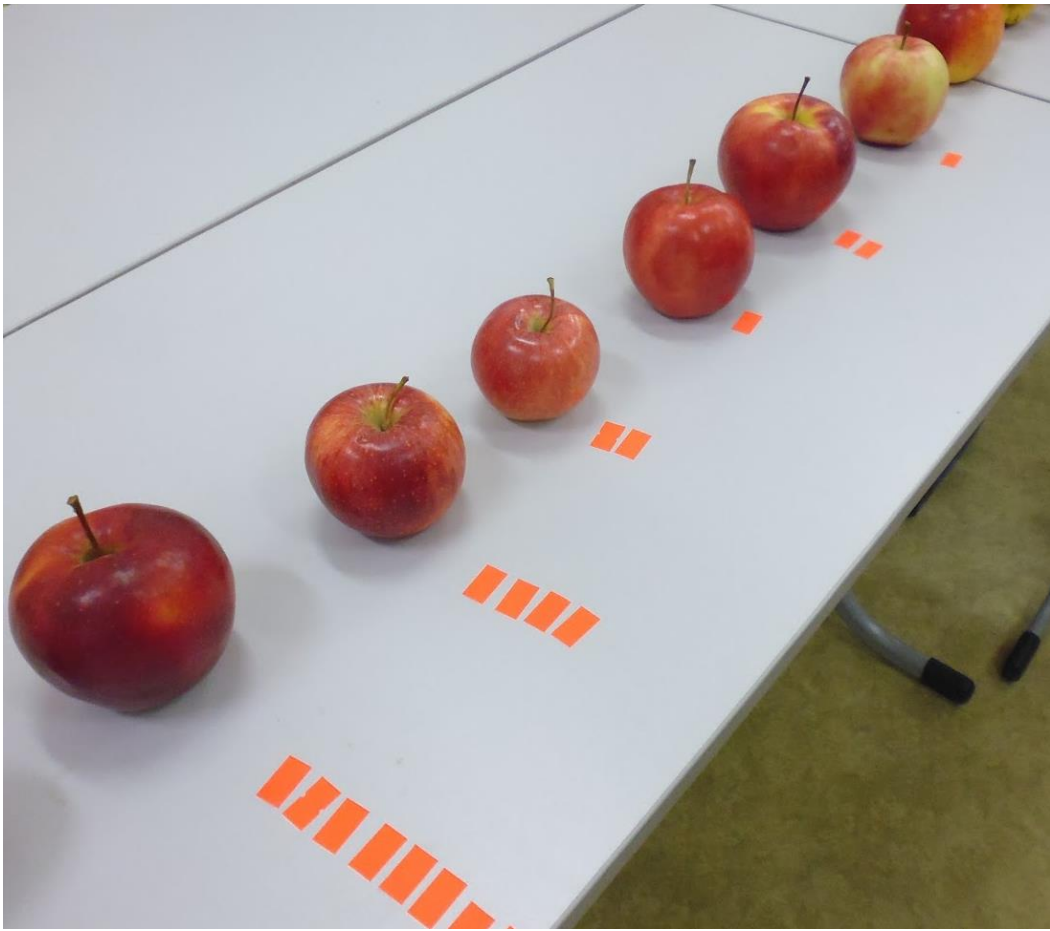
Mgr. Lenka Danková: Děti si měly do školy přinést jablíčka - porovnávali jsme je, popisovali, jak vypadají, jakou mají barvu, vůni, kouleli je po lavici - říkanka Koulelo se, koulelo.

K písničce Měla babka jsme si zatančili i mazurku.

Jablíčka (i jiné ovoce) lze porovnat podle velikosti; podle barvy (nejsvětlejší, nejtmavší); podle chuti (nejsladší, nejkyselejší); podle zralosti; podle „krásy“.

Každé dítě dostalo 3 lístečky mohlo nimi ocenit nejkrásnější jablíčka.

Ovoce: Mgr. Eva Nachtneblová

Pracovní výchova (Mgr. Ilona Nechvátalová)

ZAVAŘENINA: Do „lahve“ otiskujeme poloviny malých jablek, hrušek, lze i okurky, pěkně vypadá i cibulka ...

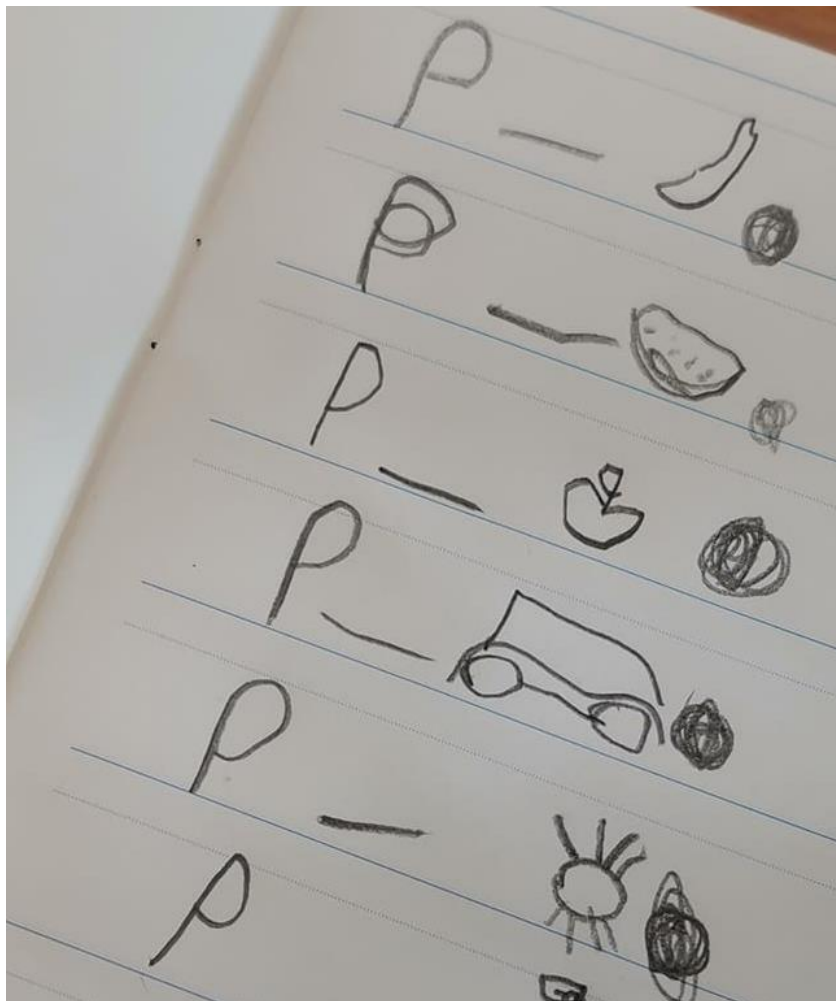
Str. 21, cvič. 1: PODZIM NA ZAHRADĚ, ŽIVOT JABLOŇKY

Dle časově tematického plánu na začátku této metodiky můžete tuto kapitolu v učebnici S Pepou do školy zkombinovat s učebnicí Školák Pepa a současně vyvodit písmeno O (téma: podzimní úroda, ořechy, ovoce).

Co se s jabloňkou děje v jednotlivých ročních obdobích? Kreslit jablíčka: letní - stačí jedno, dvě větší, ne úplně vyzrálá, vybarvená; pár listů zelených... Na podzimní jabloň: jablko vybarvené, listy - žluté, padající...
Jablíčka a listy lze nakreslit zvlášť, vystříhnout a na strom nalepit.

Str. 21, cvič. 2:

NÁCVIK TVOŘENÍ VĚT - rozlišování slov ve větě. Tvořit věty o tom, co dělá Pepa, co se děje na podzim v sadě, co dělají sadaři. Př.: *Pepa trhá jablíčka*. 3 žáci představují jednotlivá slova, postaví se vedle sebe - do dřepu, ve správném pořadí, jakoby na řádek, zleva doprava. Ostatní žáci „čtou větu“ - přečtené slovo (žák) si stoupne. Na konec „věty“ dáme kouli z papíru, která bude představovat tečku. 1. žák ve větě má zvednutou levou ruku = velké písmeno.

PANTOMIMA: Předvádět činnosti, které dělá Pepa.

Mgr. Lenka Danková: Pro děti nové a těžké ☹. Zkoušíme různě: Stojíme v kruhu, každé dítě řekne jedno slovo a dřepne si, další pokračuje. Buď řeknu větu já - děti přesně opakují a dělí na slova, nebo vymýšlejí větu žáci.

VYCHÁZKA: Dle možností navštívit ovocný sad nebo si prohlédnout alespoň nějaký skutečný ovocný strom poblíž školy. Ovocný strom můžeme jednou za čas vyfotit a vytvořit fotopříběh.

Barevně kroužkovat písmena v básni A, Á; S; M; O; P (zrakové vnímání):

UŽ KRÁSNÝ PODZIM PODÁVÁ,
JABLKA KRÁSNÁ, VOŇAVÁ.
VEZMI SI JEDNO DO DLANÍ
A KOUSNI: DOBRÉ CHUTNÁNÍ.

Pohybová výchova

Předvádět činnosti na zahradě (hrabání, zalévání, okopávání, trhání jablíček, dávání do košíku).

HRA NA RYCHLOSTI (podle Mgr. Lenky Syrové): Děti hodně baví hra s rychlostmi. Když řeknu 1 = je to hodně pomalý pohyb (jako líný šnek), 2 je normální pohyb a 3 je zrychlený. Učitel říká, např.: *Hrabání listí 1* - děti předvádějí líně hrabání; *zalévání 3* - zrychlené zalévání rostlin.

OVOCE: ZUZANA KOPECKÁ

HELE JABKA, TY JÁ ZNÁM,
TO SI PANE, POCHUTNÁM.
HELE ŠVESTKY, TY JÁ ZNÁM,
TO SI PANE, POCHUTNÁM.
HELE HRUŠKY, TY JÁ ZNÁM,
JENŽE ŽÁDNOU NESNÍM SÁM.
PROTOŽE JÁ PLNÉ BŘÍŠKO
JABLEK, HRUŠEK DNESKA MÁM.

Měnit v básni názvy ovoce.

Ovoce nás probudí, podtrhnout názvy ovoce (čtenáři bez nápovědy, ostatní mohou mít slova napsaná na tabuli a hledají stejná slova (jako SYMBOL).

Hudební výchova:

Pod naším okýnkem, Měla babka, Koulelo se, koulelo červené jablíčko.

Hlasová výchova

Foukej, foukej, větříčku

Básničku lze vytvořit jako malované čtení: slova jako čáry, co lze vyjádřit obrázkem, namalujeme) - měnit názvy ovoce (...shod' mi jednu švestičku...)

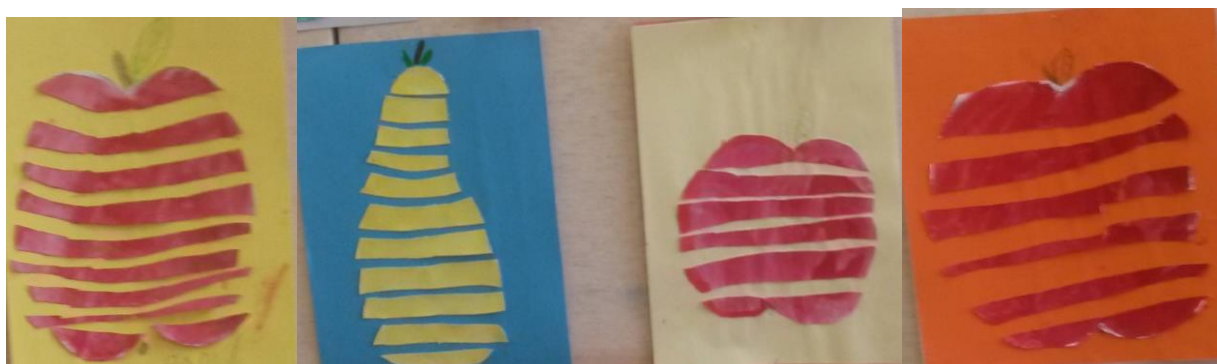
Pracovní a výtvarná výchova

Trhání a lepení papíru do obrysu jablka, hrušky.

Stříhání a lepení proužků papíru - „žebřík“.

Výtvarné a pracovní činnosti, v nichž naprosto přirozeně trénujeme spolu s kreslením, stříháním, lepením také GRAFOMOTORICKÉ PRVKY.

Foto: ZŠ Přímětice, ZŠ Raduň

Str. 22: ZELENINA

MNOHÉ ÚKOLY MOHOU BÝT TOTOŽNÉ JAKO V KAPITOLE OVOCE.

HÁDANKY na ovoce, zeleninu (podle počátečního písmene, podle barvy, tvaru).

Str. 22, cvič. 2:

Čtenáři mohou psát celé věty, ostatní žáci kombinují slova (jméno), počáteční písmena, vodorovné čárky místo dalších slov a obrázky.

Str. 23/*

„Hvězdičkový úkol“ pro čtenáře, kteří název JAHODA zapíší.
Mohou vymyslet podobný rébus na jiné ovoce nebo zeleninu.

Hlasová výchova (pečlivě vyslovovat dlouhé slabiky)

Ovoce a zelenina, to je zdraví, to je síla.

Kdo jí mrkev, ředkvičky, bude zdravý celičký. (www.dětské stránky)

Něco kulatého, něco hladké, něco kyselého, něco sladké.

Hrášek je kulatý, čočka je hladká, zelí je kyselé, mrkev sladká.

Výtvarná a pracovní výchova

Modelovat ovoce a zeleninu z modelíny.

Výstavka podzimních plodů - poznávat plody po hmatu, po chuti, vůni, třídit na ovoce, zeleninu.

Řádky zeleniny: ZŠ Raduň

Foto: ZŠ Přímětice

HV: *Pojďte, holky, do oborky chlapci půjdou s námi. Měnit názvy ovoce.*

JAZYKOLAMY

Má máma má malou zahrádku. Máma má málo máku. Trnky brnky.

Pět švestek, šest švestek. Strýc Šusta suší švestky v Sušici.

Pohybová hra KOMPOT (SALÁT) - děti sedí v kruhu na židličkách a jsou pojmenovány názvy ovoce (příp. zeleniny). Vyučující řekne, který druh ovoce (zeleniny) si má mezi sebou vyměnit místa (např.: *Všechna jablíčka a hrušky*). Jakmile řekne: *Kompot (salát)*, mění si místo všichni.

SKUPINY: Třídít ovoce i zeleninu podle barvy, velikosti, podle toho, co dozrává v létě, co na podzim, co roste/neroste u nás, co roste na stromě, v zemi, co se vaří, co mám rád/ k obědu, co nosím ke svačině apod.)

Proč je ovoce a zelenina zdravé? Týden zdravých svačinek - každý den kousek zeleniny + ovoce do škol.

Str. 23, cvič. 2:

Báseň VEZMI ŽLUTOU TUŽKU - práce s malovaným i psaným textem:

- slova vyhláskovat, určovat délku slabik (TA-LÍŘ = tečka, čárka);
- slabiky vytleskávat a předvádět délku rukou (krátká slabika = sevřená pěst, dlouhá = otevřená dlaň a natažené prsty).

K určování délky je dobrým pomocníkem guma připevněna k lavici (dlouhá slabika - dítě gumu natáhne, krátká - dítě gumu pustí).

Hledat RÝMY (hruška - tužka) a vymýšlet další slova, která se rýmují (muška, fuška aj.) Rýmovačky - super, už několikrát jsme se k tomu vrátili.

Tvořit ZDROBNĚLINY k názvům ovoce (jablko - jablíčko, hruška - hruštička).

Str. 23: OPAKOVACÍ SAMOSTATNÁ PRÁCE

KOOPERATIVNÍ AKTIVITA (dle Mgr. Romany Tylečkové)

Třídu rozdělit na děvčata a chlapce. Děvčata dostanou obrázky ovoce; chlapci obrázky zeleniny.

Úkol: Tvořit dvojice (trojice) obrázků začínající stejnou hláskou.

Po naskládání obrázků k sobě zbudou děvčatům i chlapcům liché obrázky.

Nový úkol: Vyměňte si mezi sebou obrázky tak, abyste mohli ze zbylých obrázků vytvořit dvojice (např. děvčatům zbyl citron a banán; chlapcům celer a brambora). Děvčata si vyžádala celer (citron - celer) a vyměnila s chlapci obrázek celeru za banán (chlapci vytvořili banán - brambora).

NA ZÁVĚR KAPITOLY ZAŘADIT POHÁDKU O VELIKÉ ŘEPĚ (www.hanami.cz)

POSLECH vzorového čtení nebo vyprávění pohádky (možno vleže na lavici, název osoby nebo zvířátka děti „probudí“).

DRAMATIZACE: Vyučující může představovat řepu.

Pohádku zahrát po rolích (využít opravdovou řepu a plyšáky zvířátek, případně loutky na špejlích (www.hanami.cz) foto ZŠ Krmelín

Zaměřit se na výslovnost, dýchání a hlasitost.

Pojmenovat vnučku, pejska, kočku formou hádanek - jména hláskovat.

ILUSTRACE pohádky.

Vytvořit společný **PLAKÁT**: řepa + postavy z pohádky. Děti namalují, vystříhnou a přiřazují postavy ve správném pořadí.

VYPRAVOVAT pohádku podle obrázkové osnovy (www.hanami.cz)

Hlasová výchova: Řepa - hláska Ř: *Mařeno, řekni Ř.*

Vystříhávat veliké řepy a vybarvovat je bramborovými tiskátkami. Tiskátky je možno vybarvovat obrysy různých plodů.

Podobně je možno pracovat s básničkou **PRINCEZNIČKA NA BÁLE**. Vymyslet, jakou jinou zeleninu mohl Honzík na poli (na zahradě) nakopat.

Pracovně výtvarné činnosti

PYTEL BRAMBOR: Děti tiskají půlkami brambor na velký balicí papír ve tvaru pytle. Mohou z otisků vytvořit „svoje písmenko“ – náslovnou hlásku ke jménu.

TV: Možno skákat v pytlích, případně si přehazovat v kruhu „horkou bramboru“ (míček nebo papírovou kouli, kterou chytíme a co nejrychleji pošleme dál).

Najít poztrácené korále - děti hledají po prostoru brambory, které Honzík nakopal; brambory třídí podle velikostí, podle barev.

HRA NA SLUCHOVOU PAMĚŤ: Děti sedí v kruhu a postupně říkají: „*Šla babička do městečka, koupila tam bramboru*“. Další dítě pokračuje: „*Šla babička do městečka, koupila tam bramboru a cibuli*.“ Každý postupně opakuje nákup a přidává další. Pro děti je lepší použít obrázky.

V rámci PROJEKTOVÉHO DNE bychom mohli uspořádat SLAVNOST BRAMBOR (pokrmý z brambor, včetně pokrmů našich babiček - brambory s mlékem, pečené brambory)

Tiskátka, BRAMBORÁČEK: Výroba panáčka z brambor.

Písničky: *Jedna, dvě, tři, čtyři, pět*; Bramborová placka se škvarkama;

Vymyslet pohádku o tom, jak vyrostla brambora.

Říkanka Zachází slunéčko za hory.

Hudební výchova - Písničky s tematikou ovoce, zelenina (Šel zahradník do zahrady, Měla babka, Pod naším okýnkem...).

TANEC S JABLÍČKY - děti vytvoří dvojice, každá dostane jablko, které si dají mezi čela. Jablko si nesmí přidržovat rukou a tančí v rytmu hudby.

SBĚR JABLEK - na zemi vytvoříme ze dvou lan cestu, na které jsou položena „jablka“ (míčky), dítě má zavázané oči a v ruce košík. Leze po čtyřech, ohmatává „cestu“ (prostor mezi lany) a snaží se posbírat co nejvíce jablek. Jablka mohou děti vyrobit jako koule z krepového papíru.

KOUSKY OVOCE, ZELENINY - děti jsou rozděleny do několika skupinek a každá má za úkol najít ve třídě poschovávané kousky ovoce (rozstříhaná čtvrtka).

Po nalezení všech částí skupinka složí obrázek a pojmenuje ovoce, zeleninu.

OVOCE, ZELENINA OPAKOVÁNÍ, Mgr. P. Barveníčková:

1. POHYBOVÁ CHVILKA - učitel říká nějaký druh ovoce a děti dle toho ukazují:

- a) ovoce rostoucí při zemi (jahoda) - DŘEP
- b) ovoce jako keř (angrešt) - STŮJ
- c) ovoce, které roste na stromě (jablko) - VÝSKOK DO VÝŠE

2. PRÁCE S MAZACÍ TABULKOU: Učitel popisuje jednotlivé ovoce. Např.: *Roste to na stromě, dozrává na podzim, v ČR, má modrou barvu, dělá se z toho slivovice...* Děti namalují (či napíší, podle toho, kdo co umí) odpověď. Varianta hry: Kdo ví odpověď, podívá se do Pepy a opíše na tabulku název ovoce.

3. HRA: Co jsem za ovoce? Otázky. Odpovědi ANO X NE. Děti kladou otázky a nejdřív učitel odpovídá. Náповěda pro otázky:

1. Velikost a tvar: *Je to malé? Je to kulaté?*
2. Barva: *Je to červené?*
3. Kde to roste (strom, keř, byliny): *Roste na stromě?*
4. Na kterou hlásku začíná: *Začíná na J?*

PODZIMNÍ POČASÍ (24-25)

Napodobování větru pohybem a hlasem: *Fíííííííííí, fíjúúúúúú, fíjúúúúúú.*

Vítr vane, fouká, fičí: foukáme do dlaní, odfoukáváme lístečky, zesílujeme nebo zeslabujeme podle toho, jaký vítr vane.

PRÁCE S KALENDÁŘEM PŘÍRODY, ZNAČKY POČASÍ

HRA NA HLASATELE (podle Mgr. Olgy Široké)

Každý den začínat ranním kruhem, kde na úvod říkáme (podle kalendáře přírody a údajů na prvoučné nástěnce - název dne, datum, kdo má svátek):

„Dnes máme pondělí, prvního října a svátek má Igor.“

Nejdřív „hlásí“ paní učitelka - důležitá je velmi vzorná až přehnaná výslovnost, obzvláště dlouhých slabik. Žáci několikrát opakují, vytleskávají rytmus, délku.

PODZIMNÍ ČINNOSTI DĚTÍ A DOSPĚLÝCH

Prohlédnout si na obrázcích Josefa Lady, co dříve dělali lidé a děti na podzim.

Činnosti pojmenovat, předvést pantomimou - některou vyzkoušet (pouštění drak, hrabání trávy, pečení brambor).

Tvořit věty:

2 slova: TRHÁME JABLÍČKA. POUŠTÍME DRAKA. SBÍRÁME HOUBY.

3 slova: TRHÁME ZRALÁ JABLÍČKA. VENKU POUŠTÍME DRAKA.

POUŠTÍME BAREVNÉHO DRAKA. SBÍRÁME JEDLÉ HOUBA.

Str. 24, cvič. 1 - ZNAČKY POČASÍ

Poznávat, kreslit, vybarvovat... značky počasí z kalendáře přírody. Předvádět déšť, vítr, vichřici, meluzínu (tělem i hlasem aj. zvuky nebo pomocí nástrojů). Nástroje se dětem moc líbí - skupinová práce (skupina předvádí, ostatní hádají.)

„Číst“ značky počasí - možno navrhnou vlastní značky. Značky na rádcích různě měnit a děti řádky plynule čtou zleva doprava (pohyb oka po řádku).

HRY NA PAMĚŤ (měnit značky na rádcích, skrýt některou značku, jmenovat řadu zpaměti).

Výtvarná výchova: barevný BAROMETR POCITŮ

Barevnými kruhy - několika voskovkami najednou - vyjadřovat různé počasí (jasno, zamračeno, lijše) a předvádět beze slov náladu při různém počasí - jak se tvářím, cítím, jak ráno vstávám, jak se pohybuji apod.

Zaznamenat dnešní počasí pomocí značek. Vybrat značky pro podzimní počasí.

Hlasová výchova: Hra na předpověď počasí

Tvořit věty o dnešním počasí. Tvořit věty o počasí znázorněném na obrázku.

Co znamená rčení: *Venku je počasí, že by ani psa nevyhnal.*

Hra: Déšť (děti v kruhu...postupně učitel mění luskání, tleskání, dupání, skákání...od lehkého deštěku po pořádný liják... a zpět...). Děti to moc baví ☺

Zkoušeli jsem také psát jednotlivé značky počasí na mazací tabulku, abychom si to lépe zapamatovali a pak jsem vše dramatizovali. **Mgr. Petra Barveníčková**

Výtvarná a pracovní výchova

Kreslit déšť + dolepovat deštníky. Propojit s grafomotorikou.

Prší: **Mgr. M. Šindelářová**

PRŠÍ (Mgr. Petra Barveníčková)

Prší, prší, jen se leje,
v dešti zůstat nemůžeme,
schováme se pod okap,
tam to kape kapy kap.
Prší, prší, prší ještě,
to je vody, to je deště,
schováme se pod okap,
tam to kape kapy kap.

(kmitání prsty)
(otáčení dlaněmi v předpažení)
(dřep)
(dřep + tleskání)
- // -

Str. 24, cvič. 2

PODZIMNÍ OBLEČENÍ: Rozdíly v oblékání léto - podzim, prevence proti nemocem, nachlazení.

Podzimní módní přehlídka nejen oblečení, ale s využitím podzimních plodů aj. rekvizit symbolizujících podzim. Doplnky nezbytné pro podzimní počasí: pláštěnky, holínky, deštník. Reflexní (bezpečné barvy, značky na oblečení).

Hlasová výchova:

Podzim: Vítězslav Nezval

Podzime, podzime,

už zas nosíš deště?

Pěkně tě prosíme:

Počkej chvíli ještě.

Kam vkročíš, podzime,

tam je plačtivý den.

Pěkně tě prosíme:

Počkej ještě týden.

Str. 25, cvič. 1

Nejdříve přečíst řady obrázků (mrak, slunce, vítr, list, prší, drak – deštník, letadlo, strom, pláštěnka, mrkev, veverka.)

Str. 25, cvič. 3

Práce s básničkou: jako u předchozích podobných úkolů.

Počet slov ve větě lze zapisovat pomocí čárek.

Str. 26: ŽIVOT VLAŠTOVEK, POSLEDNÍ VLAŠTOVKA

MOTIVACE: Kniha Já, Baryk F. Nepila, kapitola Já a moje vlaštovka.

Krásný je i příběh E. Petišky: **O poslední vlaštovce**, který je použit jako základ pro práci s obrázkovou osnovou na str. 26.

TEORETICKÝ ZÁKLAD PRO VYUČUJÍCÍ: manipulační atlas **Zvířata v životním prostředí**, Jiří Froněk, Inka Delevová, Blug

Vlaštovka obecná chytá hmyz **v letu**, je výborný letec. V srpnu se slétají vlaštovky v hejna, která pak přelétají dlouhou cestou do Afriky. Na rozdíl od mnohých dalších stěhovavých ptáků, **kterí cestují v noci, vlaštovky vždy ve dne.**

Ohrožený druh.

ČTENÁŘI mohou nejdůležitější informace nastudovat a předat spolužákům.

1) Čím se liší vlaštovka a jiříčka ve stavbě a zbarvení těla? *Vlaštovka je pod zobákem rezavá, jiříčka bílá a má nohy až po drápky opeřené, vlaštovka má delší ocasní pera.*

2) Co umožňuje vlaštovce chytání hmyzu v letu? *Mají hluboko rozeklaný zobák, jsou výborní letci.*

3) Kde se shromažďují před odletem? 4) Jak to, že vlaštovky usazené na drátech nezabije elektrický proud? Za jakých okolností by je mohl zabít?

Shromaždiště jsou často na drátech elektrického vedení, jsou obvykle stálá. Elektrina ptákům neublíží, pokud se nedotknou najednou dvou drátů, aby byl uzavřený elektrický obvod.

5) Všimli jste si, kde obvykle létají vlaštovky např. u rybníka před bouřkou? Proč asi? *Létají při hladině, kam se stahuje i hmyz před bouřkou.*

6) Má vlaštovka také své nepřátele? Jmenuj některé. *Draví ptáci, sovy, kočky, vysávají je však také komáři.*

7) Co dělají vlaštovky v noci? *Jako většina tvorů – odpočívají.*

8) Potřebují vlaštovky také vodu? *Vodu potřebují, pijí zobákem.*

GRAFOMOTORIKA VLAŠTOVKA (HORNÍ KLIČKA) - nejprve na tabuli (vysvětlení principu, že je třeba dbát na to, aby tah dolů byl přímý). A než jsme šli na cviky do sešitu, opět jsme obrovské vlaštovky dělali na velké balicí papíry (lépe se rozmáchli, střídání rukou, procvičení švihů a rovného tahu dolů). Pak jsme si cvik vyzkoušeli do krupice, sestavili jsme daný tvar z PET vršků, z kaštanů.

O poslední vlaštovce *Eduard Petiška*

Všichni ptáci neodlétají před zimou do teplých krajín. Ale vlaštovky by u nás v zimě umřely hladu. Chytají komáry a mouchy. Komáři a mouchy v zimě nelétají. A tak se na podzim vlaštovky slétají na elektrické dráty za vesnicí a chystají se, že spolu odletí.

Jednou zase seděly na drátech a užuž chtěly odletět. Vtom se ozvala vlaštovka, která seděla až na konci řady:

„Počkejte, sestřičky, chvíli. Ještě nám chybí vlaštovka z chalupy na stráni.“

Nejstarší vlaštovka řekla: „Proč bychom chvíli nepočkaly? Počkáme na poslední vlaštovku a odletíme s ní.“ Vlaštovky čekaly, poposedaly na drátě, občas jedna vylétla z řady a rozhlížela se a zase se vrátila.

„Už letí poslední vlaštovka?“ ptaly se jí ostatní.

„Neletí, ještě neletí,“ povídala vlaštovka, která si sedala vedle nich.

Poslední vlaštovka nepřiletěla. Už zvonili ve vsi poledne.

„Kde jen může být?“ vrtěly vlaštovky hlavami a přihlazovaly si zobáčkem peří.

„Neměly bychom raději odletět bez ní?“

„Počkejte chvíli, jenom chvíličku,“ prosila vlaštovka na konci řady.

„Chvíli můžeme počkat,“ řekla nejstarší vlaštovka.

Čekaly chvíli a ještě chvíli a ještě. Ale poslední vlaštovka stále neletěla.

„Dolet' se podívat do chalupy na stráň,“ řekla nejstarší vlaštovka vlaštovce na konci řady, „snad se poslední vlaštovce něco nepříhodilo.“

Vlaštovka letěla na stráň. Tam měla poslední vlaštovka hnízdo ve chlévě vedle chalupy. Hnízdo bylo přilepené až u samého stropu. Ale poslední vlaštovka v hnízdě nebyla.

Smutně letěla vlaštovka zpátky a řekla ostatním:

„Byla jsem, sestřičky, v chalupě na stráni, ale poslední vlaštovku jsem nenašla.“

„Teď už čekat nemůžeme,“ volaly všechny, „do večera musíme být u velikého rybníka. To bychom tam nedoletěly. Odletíme bez poslední vlaštovky.“ Zvedly křídla, zakroužily nad silnicí a nad polem a zamířily k řece.

Poslední vlaštovka o tom nevěděla. Létala nad zahradami. Slunce pěkně svítilo, a proto ještě tu a tam sezobla mušku. Když se dost nalítala, posadila se na jabloňovou větev, dívala se nahoru na modré nebe a zase dolů na zelenou trávu. V trávě uviděla ježka. Ježek někam pospíchal.

„Kampak, ježku, tak pospícháš?“ zavolala vlaštovka.

„Pospíchám, vlaštovko,“ povídal ježek, „jak bych nespíchal. Brzy bude zima a já ještě nenašel hezký koutek, kde bych se zahrabal do listů a přespal zimu.“

„Co to povídáš o zimě?“ divila se vlaštovka, „vždyť svítí slunce a právě jsem chytila mouchu.“

„Možná,“ řekl ježek, „že dneska hřeje slunce naposled. Pak už bude jen svítit a nezahřeje. Napadne sníh. Kde já pak najdu teplý koutek na prezimování?“

Vlaštovka slyšela o zimě nerada a ježkovi nevěřila. Odletěla ze zahrady, létá nad polem a uvidí křečka. Křeček nespí, odpočívá na sluníčku. Vlaštovka se zaraduje:

„To jsem, křečku, ráda, že tě vidím. Málem bych byla uvěřila ježkovi. Pospíchal a pospíchal, že prý bude brzy zima. Ty nespíš, vid'. Slunce bude jistě dlouho svítit a hřát.“

„Proč bych nespíchal,“ říká křeček. „Už jsem se dost nasháněl. Nanosil jsem si do své díry zrní třeba na dvě zimy. Teď odpočívám. Pro mě za mě může sníh napadnout už dnes v noci.“

Vlaštovka se polekala. Letí a ohlíží se na slunce.

„Vlaštovko, vlaštovko,“ uslyší volání. Na samém vršku vysokého smrku sedí veverka. „Kampak letíš?“ ptá se zvědavá veverka.

„Hněvám se,“ povídá vlaštovka, „všichni mě straší, že bude brzy zima. Co říkáš ty, veverko?“

„Už jsem si nanosila do hnízda hromádku lískových oříšků,“ kývá veverka hlavou „ale zdá se mi, že jich pořád ještě nemám dost. Loni jsem měla hlad. Zima byla dlouhá a zásoby mi nestačily.“

„Každý hovoří jen o zimě,“ říká vlaštovka, „poletím se podívat ke špačkovi a poradím se s ním.“ Špaček bydlil v budce na vysoké hrušni. Sedával na hrušni a hvízdal si písničku. Dneska špaček na hrušni neseděl. Na větvi seděla černobílá kočka a mhouřila oči.

„I ty darebná kočko, že jsi špačka snědla!“ rozkřikla se vlaštovka.

„Ráda bych ho byla snědla, mňau,“ protahovala se kočka, „ale už je pryč. Uletěl s ostatními špačky do teplých krajín. Bude brzy zima.“

Teď se už vlaštovka nepotřebovala nikoho přeptávat. Letěla rychle za vesnici, ale vlaštovky tam nebyly.

Tak to jsem opravdu poslední,“ řekla si vlaštovka, „musím letět za nimi, snad je ještě dohoním.“ Ostatní vlaštovky byly už u velkého rybníka a povídaly si o poslední vlaštovce.

„Přijde zima a poslední vlaštovka umře hladu,“ povídá jedna.

„Zmrzne,“ povídá druhá.

„Ubohá vlaštovka,“ povídá třetí.

„Tady jsem,“ zavolá nad nimi poslední vlaštovka.

„Tady je, tady,“ křičí všechny vlaštovky. Vítají poslední vlaštovku a létají kolem.

Starý žabák, který seděl na plochem kameni, se šustotu vlaštovčích křídel tak polekal, že spadl po hlavě do rybníka. Myslí si, chudák, že se k rybníku vrátí čápi.

Str. 26/1

Tvořit věty ke každému obrázku, skládat a vypravovat příběh.

Možno okopírovat, rozstříhat a složit podle časové posloupnosti.

DOLEPIT CHYBĚJÍCÍ ČÁSTI – samolepky v příloze.

PAMĚŤ: Vyjmenovat všechny živočichy z příběhu v daném pořadí; rozhodnout, kteří živočichové v příběhu nevystupovali (ANO - NE na mazací tabulku).

TABULE: „Číst“ obrázkové věty - podstatná jména jsou vyjádřena obrázky a místo slovesa napíšeme vodorovnou čáru).

Př.: obr. vlaštovka _____ obr. mouchy. Žáci čtou: „*Vlaštovka loví mouchy.*“
obr. vlaštovka _____ obr. hnízdo. Žáci čtou: „*Vlaštovka si staví hnízdo.*“
obr. vlaštovky _____ obr. dráty. Žáci čtou: „*Vlaštovky sedí na drátech.*“

Promítnout si krátká videa o životě vlaštovek, jiříček; poslechnout hlasy, poznávat vlaštovky mezi různými hlasy ptáků.

Str. 27, cvič. 1

Využít znalosti o stavbě těla vlaštovky a hledat stíny. Najít stín jiříčky. Některé stíny jiných ptáků pojmenovat.

NÁZVY PTÁKŮ (hlásková a slabičná stavba slov), vytleskávání, práce s mřížkou.

ZÁŽITKOVÁ VÝUKA: Hra na vlaštovky. Děti v roli vlaštovek - na podzim se posilní před dlouhou cestou (nachytají si mouchy a pavouky). Potom si posedají na dráty a domluví se na odletu. Nakonec odletí za moře (letí dlouho, cesta je náročná, některé vlaštovky už nemohou, ostatní jim pomáhají, dělí se o potravu, až šťastně doletí do teplých krajin). Vyučující hraje slabou starou vlaštovku, děti jí hlavičkami nadzvedávají ruce - křídla, nenechají ji padnout.

Hudební výchova: Vlaštovičko, leť. Bude zima, bude mráz.

Pracovní výchova

Skládat papírové vlaštovky.

V zimě: J. Kožíšek

*Přišlo ptákům pozdravení,
psal je starý špaček,
aby k moři pospíchali
hned a bez vytáček.*

*Jenom vrabec na stodole
sedí jako cvoček,
odvaha i tuhá vůle
dívá se mu z oček.*

*Zima prý jde od severu,
na cestu si hvízdá,
ledovými pruty klepe
kabáty i hnízda.*

*Postaví se proti větru,
doma bude pánem,
třeba spal jen na podkroví
v šatě rozedraném.*

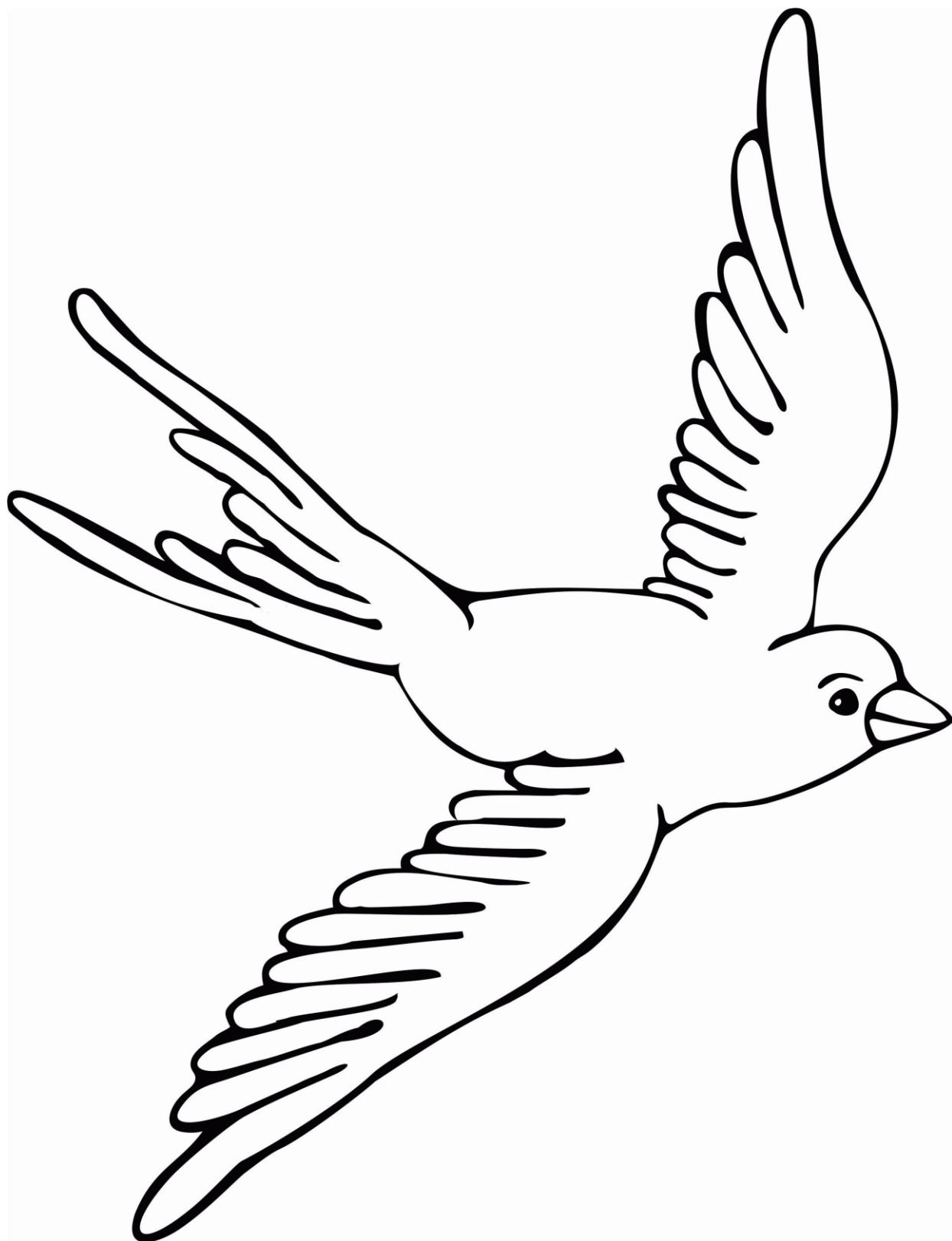
*Jak to ptáci uslyšeli,
po větru se dali:
čáp už v bíle kamizole
krouží nad močály.*

*Jako doubek na skalině
pevně bude státi,
o zrno i tvrdé lože
pocivě se rváti.*

*Vlaštovka si křídla chystá
doma na přístěnku,
křepelka pět peněz v poli
za prodanou pšenku.*

*Však až Jaro spočte reky,
co jich Zima přečká,
usměje se spokojeně -
nejdřív na vrabečka.*

Obrázek vlaštovky na následující straně může sloužit jako omalovánka, na rozstříhání a složení, jako ústřední obrázek myšlenkové mapy.

MYŠLENKOVÉ MAPY VLAŠTOVKA (ZŠ Krmelín, ZŠ Valašské Meziříčí):
Vytvářet obrázkovou myšlenkovou mapu Vlaštovka (stavba těla, život, potrava).

Str. 28-29: PŘÍPRAVA ŽIVOČICHŮ NA PODZIM

Motivace: Kniha Já, Baryk F. Nepila, kapitola Já a můj ježek, Já a můj bažant.

Str. 28, cvič. 2

Pojmenovat živočichy na obrázku (tvořit věty, kam se kdo v zimě schová, jak se zvířátka připravují na zimu).

Prohlédnout si volně žijící živočichy na videu, v encyklopedii, případně na vycházce.

Názvy živočichů (hlásková analýza, slabičná stavba, začáteční písmeno, poslední, vymýšlet názvy živočichů na určité písmeno - např. na J).

Které zvířátko do řady nepatří? Vytvářet z obrázků různé řady podle různých klíčů

- počáteční písmeno, slabičná stavba: • • = ježek, ryba, jelen, sova...

Další možná kritéria třídění: je to pták, žije v lese...

Předvádět zvířátka PANTOMIMOU.

HRY na rozvoj sluchového vnímání a paměti: Dvojice dětí napodobuje zvuky stejného zvířátka a mají se najít (Na kukačky; Vrabečku, pípni apod.).

KIMOVY HRY na zapamatování zvířat:

a) Podle poslechu - učitel přečte několik názvů živočichů, žáci názvy zopakují nebo jmenované živočichy předvádějí pantomimou, případně vyjadřují ANO - NE, jestli název zazněl (ANO - NE můžou vyjádřit úkroky do stran a jinými určenými pohyby).

b) Na základě obrázků (např. 3 řádky po 4 - 5 obrázcích). Děti minutu obrázky pozorují a poté určují, co se změnilo, který obr. chybí, zkusí některou řadu nebo sloupec živočichů vyjmenovat.

Rozdělit dětem obrázky zvířecích rodin a ony vytvářejí beze slov skupiny (srna - srnec - srně).

Pohybově hudební hra s pantomimou - Běží liška k Táboru.

Str. 29, cvič. 1

KAM SE JEŽEK V ZIMĚ SCHOVAL

KAM SE JEŽEK V ZIMĚ SCHOVAL?

NEKLOUZAL SE, NESÁŇKOVAL.

ZAHRABAL SE DO LISTÍ

A TAM SPÍ A SPÍ A SPÍ.

ZAHRABAL SE DO ZEMĚ:

„LIDIČKY VZBUĎTE MNE!

AŽ ZAVONÍ FIALKY, ZAPÍSKAJÍ PÍŠŤALKY.“

ČTENÁŘI mohou připravit několik informací o ježkovi - podle OSNOVY:

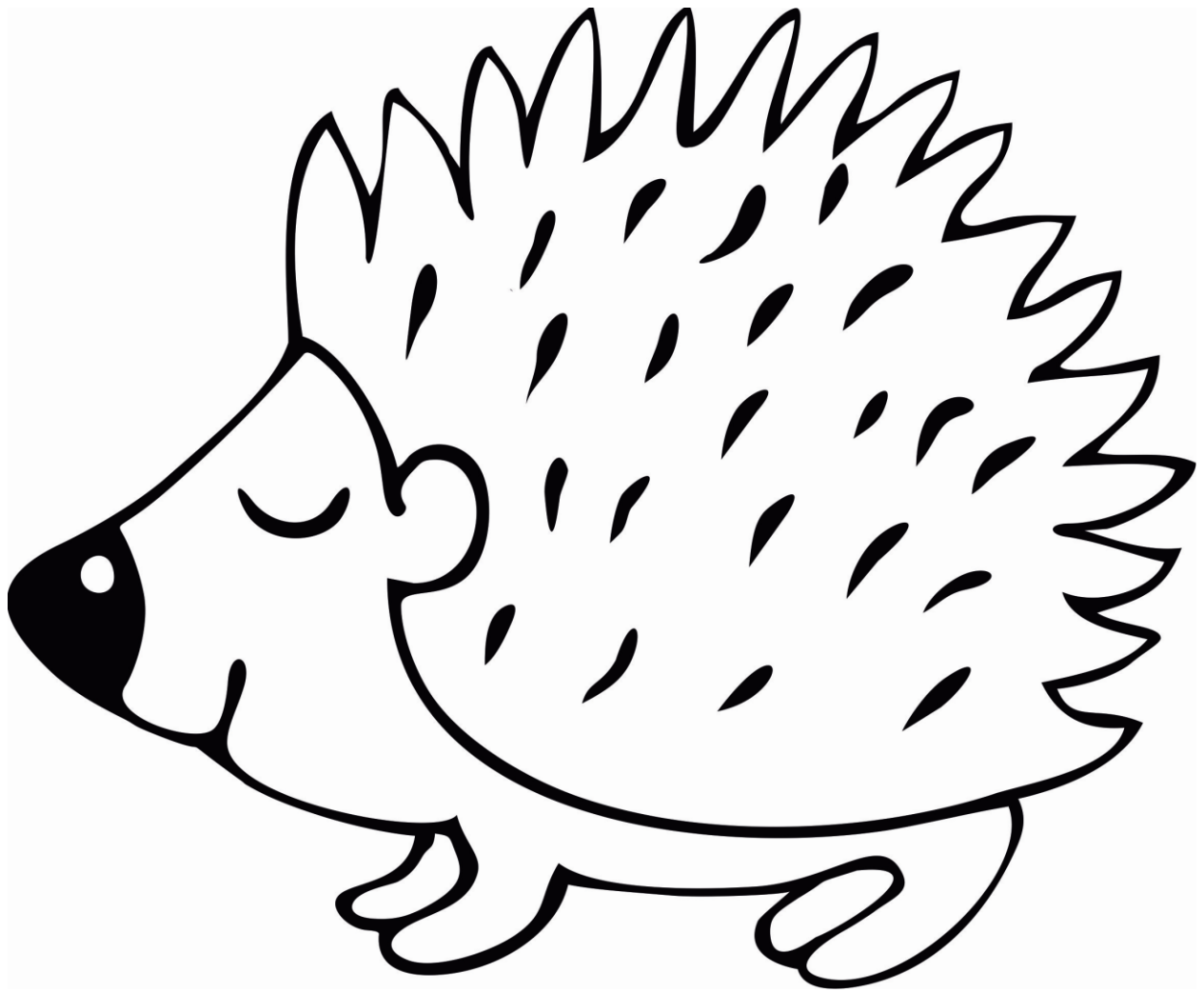
1. NÁZEV

2. ČÁSTI TĚLA (popis obrázku: HLAVA, TĚLO, NOHY, BODLINY)

3. CO DĚLÁ JEŽEK NA PODZIM

4. PROČ MÁ JEŽEK BODLINY

Dechová cvičení

(Nádech) jdeme tiše lesem, skoro nedýcháme, našlapujeme tiše...

(Výdech) krása a barevnost; výdech na á, á é, é, í, í...

Pohybová výchova

Hledat veverčiny zásoby, dupat jako ježek, kličkovat jako zajíc, šplhat jako veverka.

Nácvik tiché a hlasité chůze, dupání, tichého hlasu až po hlasitý...

TIŠE, DĚTI, JEŽEK SPÍ,

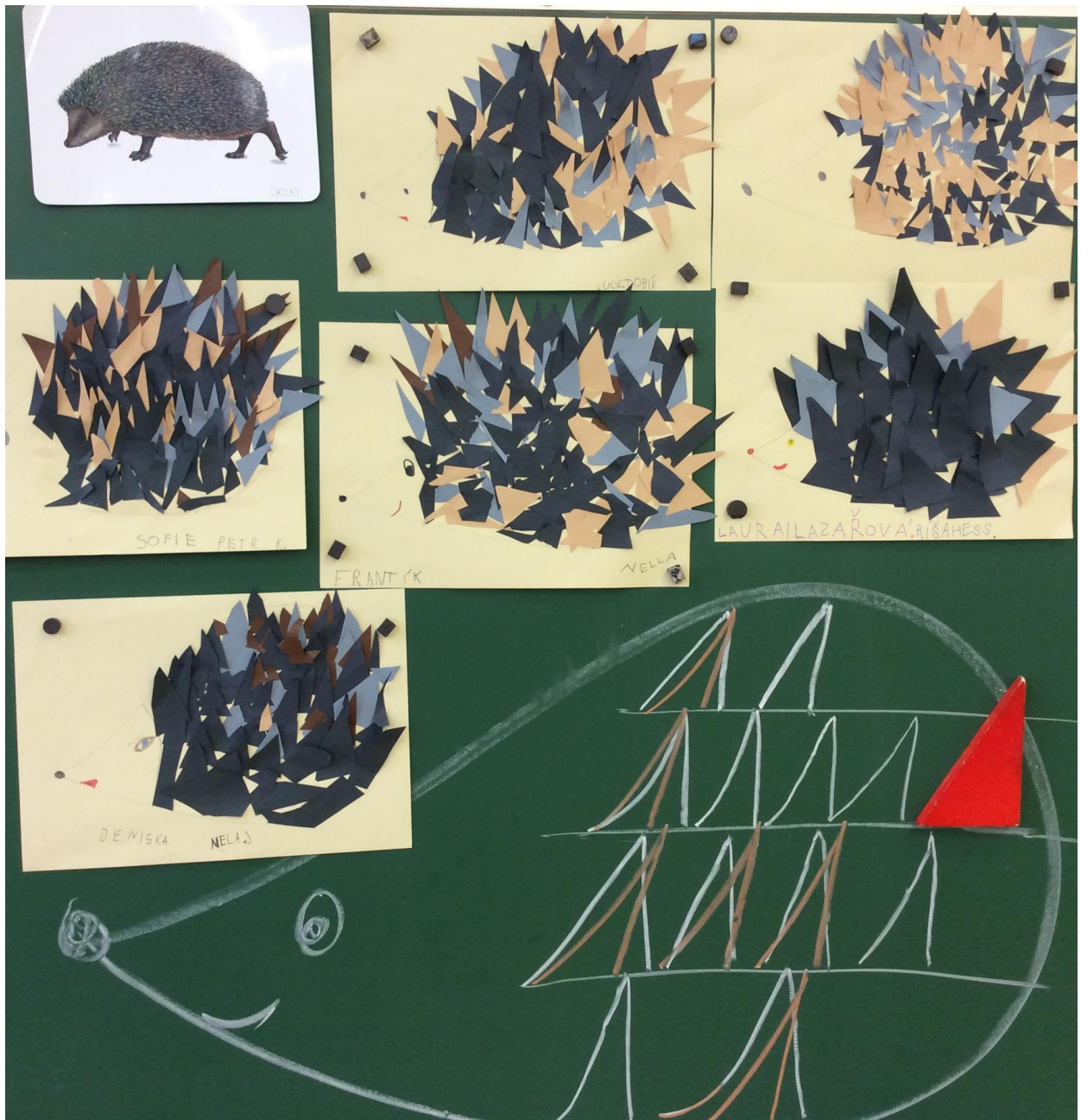
KDO HO VZBUDÍ, TOHO SNÍ.

JÁ MÁM DOMA OVCI, MOHU DUPAT, JAK CHCI.

JÁ MÁM DOMA BERANA, ZADUPEME NOHAMA.

Pracovní výchova

Vytvářet ježka (podle Romany Tylečkové) – dolepovat bodlinky (trojúhelníčky) do obrysu ježka. Začít nalepovat od zadu, aby se bodliny překrývaly. Nalepit vždy jen okraj trojúhelníčku, aby špička (bodlinka) byla volná a trčela.

ZŠ Krmelín, ježek ze šišek

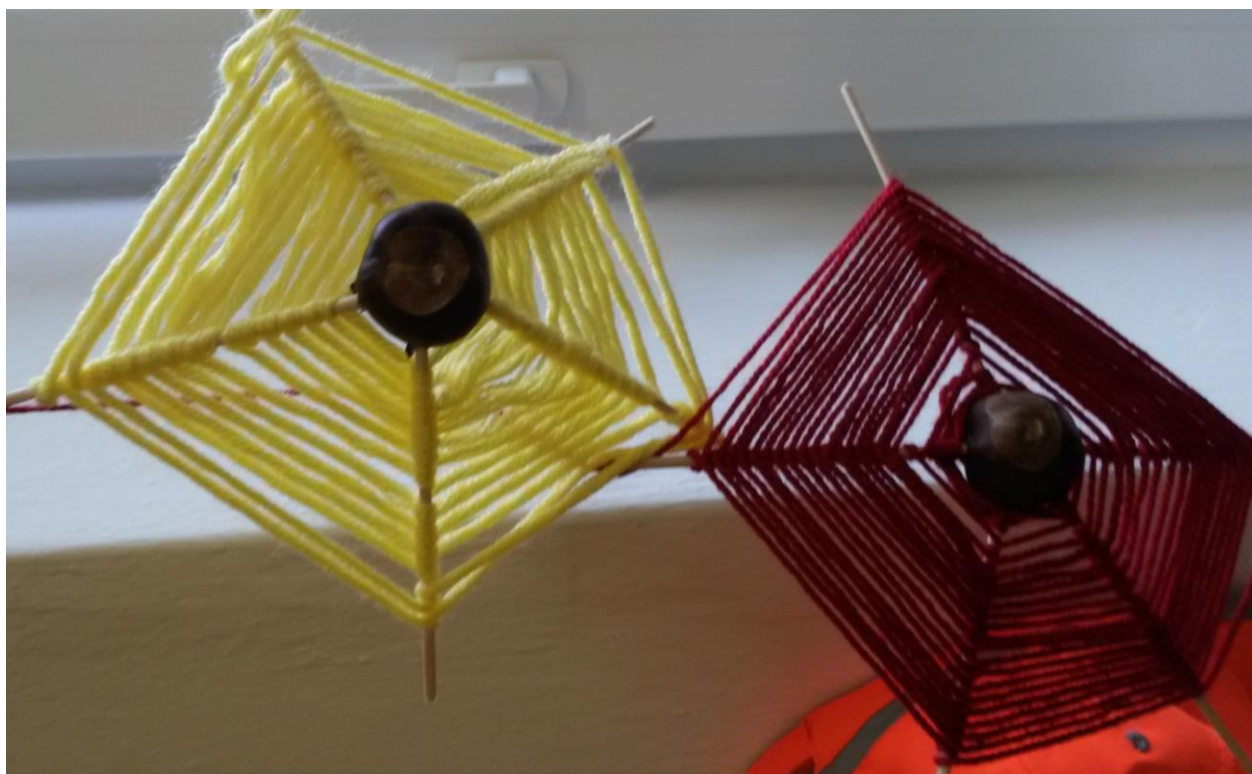

ZŠ Senice na Hané: Živočichové na podzim

ZŠ Senice na Hané: Pavučiny

Str. 30, cvič. 1

Př. Kaštiny - panáček z kaštanů: Na podzim vyrábíme z kaštanů panáčky (housenky...).

DVOJICE: kaštiny-panáček; košík-houby; dešť-deštník; hrábě-listí pod stromem; drak-vítr; dýňová lucernička-dýně; jablíčko-jabloňová větvíčka.

POZOR! Žáci budou mít tendenci spojit košík-jablíčko. Pak by jim chyběl vhodný obrázek pro hříbek.

Lze hrát také jako PEXESO. Pexeso vytvořit z přírodnin. Ty dát do pytlíku. Děti hrají ve dvojicích-čtveřicích. Hmatem vytahují stejné přírodniny za 5 s (vyučující stopuje).

KOOPERATIVNÍ AKTIVITY (Mgr. Hana Slaná, ZŠ Přímětice)

Slovo PODZIM navlečeno na vlasci, otisky listů, podzimní barvy a víření listů ve větru (gf. horní kličky).

Zajímavý nácvik číslice 3 (medvídek + listy).

Str. 31, cvič. 1

Obrázky na řádcích jmenovat: Drak, Kaštan, Dýně, Deštník - nepatří sem Kaštan (nezačíná na D, ale na K).

Dopsat D nebo dokreslit např. déšť nebo domeček...).

Str. 31, cvič. * Těžké cvičení, pro čtenáře.

Přečíst obrázky, názvy říkat MARŤANSKY. Když hledáme, na kterou hlásku slovo končí, můžeme všechny hlásky šeptat a poslední říci nahlas:

M R A K – Č E S N E K.

Str. 32-34: STROMY NA PODZIM

POHÁDKA: PROČ MAJÍ STROMY NA PODZIM BAREVNÉ LISTY (od Mgr. Petry Barveníčkové)

- čtenáři čtou, slovo PODZIM, PODZIMNÍČEK nás probudí;
- dramatizace, převyprávění, ilustrace.

PROČ MAJÍ STROMY NA PODZIM BAREVNÉ LISTY

KDYSI DÁVNO NEMÍVALY STROMY NA PODZIM KRÁSNĚ BAREVNÉ LISTY JAKO DNES. KDYŽ SE BLÍŽILA ZIMA, LISTÍ ZČERNALO, USCHLO A OPADALO. LESY BÝVALY PONURÉ A STRAŠIDELNÉ. LIDÉ SE DO NICH BÁLI CHODIT.

O STROMY SE STARAL PODZIMNÍČEK. BYL TO MALINKÝ MUŽÍČEK, KTERÝ SE VEŠEL DO DLANĚ. MĚL ČERVENÉ VLASY, ZÁŘIVĚ ZELENÉ OČI, KOŠILI A KALHOTY UŠITÉ Z LISTÍ. UMĚL DĚLAT KOUZLA.

PŘÁTELIL SE S LESNÍMI ZVÍŘÁTKY A PTÁČKY, ALE MRZELO HO, ŽE NEMÁ ŽÁDNÉ JINÉ KAMARÁDY. KAŽDÝ DEN, OD ÚSVITU DO SOUMRAKU, HO KOS JENÍK NOSIL OD STROMU KE STROMU. PODZIMNÍČEK SI SE STROMY POVÍDAL, LÉČIL JE, KDYŽ BYLY NEMOCNÉ. TAKÉ DÁVAL POZOR, ABY JIM NIKDO NEUBLIŽOVAL.

ALE JEDNOHO DNE SE STALO NĚCO ZVLÁŠTNÍHO. BYLI S JENÍKEM PŘÁVĚ UPROSTŘED LESA, KDYŽ ZASLECHLI TICHÝ PLÁČ. JENÍK SLÉTL DOLŮ POD KORUNY STROMŮ A TAM, NA MALÉ MÝTINĚ, UVIDĚLI SEDĚT A PLAKAT VÍLU.

BYLA TO JEŠTĚ TAKOVÁ VÍLÍ HOLČIČKA V STŘÍBŘITĚ ŠEDÝCH ŠATECH, JEMNÝCH JAKO PAVUČINKA. MĚLA DLOUHÉ RUDÉ VLASY, KTERÉ SE JÍ VLNILY AŽ DO PASU. JENÍK S PODZIMNÍČEKEM NA ZÁDECH PŘILÉTL AŽ K NÍ A ZLEHKA DOSEDL NA JEJÍ KOLENA.

VÍLA SEBOU POLEKANĚ TRHLA. KDYŽ UVIDĚLA ČERNÉHO KOSA A VESELÉHO MUŽÍČKA, PŘESTALA PLAKAT. NASTAVILA MUŽÍČKOVÍ SVOU BLEDOU DLAŇ.

PODZIMNÍČEK JÍ NEBOJÁCNĚ VLEZL NA RUKU. VÍLA HO OPATRNĚ ZVEDLA A ZVĚDAVĚ SI HO PROHLÍŽELA VELKÝMA MODRÝMA OČIMA.

„KDOPAK JSI, ČLOVÍČKU?“ ZEPTALA SE ZVONIVÝM HLÁSKEM.

„PODZIMNÍČEK,“ ŘEKL A LEHCE SE UKLONIL.
„A KDO JSI TY?“ OPTAL SE JÍ NA OPLÁTKU.
„JÁ JSEM SALVINKA,“ ODPOVĚDĚLA.
„PROČ PLÁČEŠ, SALVINKO?“ VYZVÍDAL PODZIMNÍČEK.
„ZTRATILA JSEM SE A TEĎ NEMŮŽU TREFIT DOMŮ.
MAMINKA UŽ BUDE MÍT JISTĚ STRACH,“ VZLYKLA
DÍVENKA TIŠE.

PODZIMNÍČEK SE NA NI POVZBUDIVĚ USMÁL.
„NEBOJ! KDYŽ MI ŘEKNEŠ, KDE BYDLÍŠ, ZAVEDU TĚ
DOMŮ. ZNÁM CELÝ LES.“
„VÁŽNĚ? BYDLÍME V BOROVÉM HÁJKU,“ ŘEKLA SALVINKA.
„TO JE JEN KOUSEK ODTUD, BUDEME TAM ZA CHVILKU,“
ODVĚTIL PODZIMNÍČEK.

NETRVALO DLOUHO A SALVINKA S PODZIMNÍČEKEM
V DLANÍCH A JENÍKEM NA RAMENI VCHÁZELI DO
BOROVÉHO HÁJKU. PODZIMNÍČEK CELOU CESTU
VYPRÁVĚL SALVINCE O STROMECH A ZVÍŘÁTCÍCH V LESE.
SALVINKA SE S NÍM JEN NERADA LOUČILA, STEJNĚ JAKO
ON S NÍ.

„MŮŽEŠ ZA MNOU KDYKOLI PŘIJÍT,“ ŘEKL S NADĚJÍ
V HLASE. SALVINKA POSMUTNĚLA A SKLONILA HLAVU.
„MAMINKA MI TO ASI NEDOVOLÍ. NIKDO Z NÁS DO LESA
NECHODÍ, JE TAKOVÝ STRAŠIDELNÝ,“ PŘIZNALA.

PODZIMNÍČKOVÍ SE NECHTĚLO ODEJÍT ZE ZELENÉHO
HÁJKU, KDE SALVINKA ŽILA. NAJEDNOU SI PŘIPADAL TAK
OSAMĚLÝ. I LES SE MU ZDÁL TEMNĚJŠÍ A SMUTNĚJŠÍ NEŽ
OBVYKLE. CELOU CESTU PŘEMÝŠLEL O TOM, JAK TO
UDĚLAT, ABY ZA NÍM MOHLA SALVINKA PŘIJÍT.

TEN VEČER NEMOHL DLOUHO USNOUT. ALE KDYŽ SE BRZY RÁNO PROBUDIL, VĚDĚL, JAK UDĚLAT LES KRÁSNĚJŠÍM. POPROŠIL O POMOC ZVÍŘÁTKA. SPOLEČNĚ CELÝ DEN CHODILI A HLEDALI BAREVNÉ VĚCI. VEČER MĚLI NA MÝTINĚ HROMADU HNĚDÝCH KAŠTANŮ, ČERVENÝCH JEŘABIN, ŽLUTÝCH HRUŠEK A SPOUSTU DALŠÍCH BAREVNÝCH PLODŮ. PODZIMNÍČEK KOUZLEM UZAVŘEL BARVY DO OŘECHOVÝCH SKOŘÁPEK.

DRUHÝ DEN RÁNO SVOLAL KOS JENÍK VŠECHNY SVOJE PŘÍBUZNÉ A KAMARÁDY. KAŽDÝ Z NICH VZAL JEDEN OŘÍŠEK A VYLETĚL S NÍM VYSOKO NAD KORUNY STROMŮ. TAM PTÁČCI SKOŘÁPKY ROZLOUSKLI A BARVU VYSYPALI NA ČERNÉ LISTÍ. NAJEDNOU LES OŽIL BARVAMI.

I SLUNÍČKO ZVĚDAVĚ VYKOUKLO. PAPRSKY ROZZÁŘILY BAREVNÉ LISTÍ. ZVÍŘÁTKA SE RADOVALA. PTÁČCI VESELE ŠTĚBETALI. PODZIMNÍČEK SE SPOKOJENĚ USMÍVAL. BRZY SE DO LESA VRÁTILY VÍLY. I SALVINKA NADŠENĚ PŘIBĚHLA.

„TO JE NÁDHERA, PODZIMNÍČKU. JAK JSI TO DOKÁZAL?“ PTALA SE OHROMENĚ.

„TROCHA KOUZEL A VELKÁ POMOC OD KAMARÁDŮ,“ ŘEKL A USMÁL SE NA NI. SALVINKA MU ÚSMĚV OPLATILA A ZAČALA TANČIT STEJNĚ JAKO JEJÍ MAMINKA A SESTRY.

TOHO DNE SE VÍLY ZNOVU USADILY V LESE A PODZIMNÍČEK SE UŽ NIKDY NECÍTIL OSAMĚLÝ. OD TÉ DOBY SE LISTÍ STROMŮ KAŽDÝ PODZIM ZBARVÍ NEJKRÁSNĚJŠÍMI ODSÍNY ŽLUTÉ, ČERVENÉ A HNĚDÉ. NA PAMÁTKU PŘÁTELSTVÍ PODZIMNÍČKA A SALVINKY.

Str. 32, 33: STROMY A KEŘE (JEHLIČNATÉ, LISTNATÉ)

CÍL: Porozumět názvu **strom**, **keř** (třídít je podle typických znaků) - předvádět pohybem, postavením těla (**strom** = stoupnout na špičky + vzpažit a vytvořit korunu; **keř** = sednout, z nohou i z paží vytvořit větev).

Vytvářet z dětí řadu stromů a keřů podle diktátu. Děti se procházejí v prostoru (nejlépe v tělocvičně). Vyučující se jich postupně dotýká a pošeptá jim slovo: *strom* nebo *keř*. Žáci se řadí postupně vedle sebe, jak se jich vyučující dotkl/a a „proměňují se“ ve strom, nebo v keř (viz výše).

Naučit se třídít **stromy na listnaté, jehličnaté**: zkoumat listy i jehličí (hmatem, lupou, čichem). Pojmenovávat **části dřevin**: kmen, větev, list, jehličí, šiška.

POMŮCKA (Mgr. Romana Tylečková) k poznávání šišek:

Smrkáme dolů - šiška smrku roste dolů, jídlo neseme k ústům nahoru, šiška jedle roste nahoru. Pozn.: Vyvrálou šišku jedle nelze v lese najít, rozpadá se již na stromě. Pod stromem najdeme pouze středovou část, která vypadá jako dokonale ohlodaná šiška od veverky.

VYCHÁZKA: Všechny prvoučné pojmy si osvojovat prakticky, názorně, přímo v přírodě, s využitím dřevin, které rostou kolem školy. Učit se některé dřeviny poznávat - ideální ty, které rostou v okolí školy a které si můžeme na vycházce prohlédnout, osahat, obejmout, nafotit, nasbírat přírodniny.

Nasbírat šípky, uvařit z nich čaj. Najít ořech nebo lískový oříšek - rozlousknout.

Poznávat některé přírodniny hmatem. Vložit přírodniny do několika pytlíčků a děti pracují ve skupinách. Je možno tímto způsobem vytvářet také PEXESO - žák sáhne do pytlíku a během 5 sekund musí najít dvě stejné přírodniny.

STROM (od P. BARVENÍČKOVÉ)

STROM JE HOLÝ, NEMÁ LISTY,

KAM SE ASI PODĚLY?

NEŽ ZAFOUKAL VELKÝ VÍTR,

VĚTVIČEK SE DRŽELY.

TEĎ JSOU HOLÉ VŠECHNY VĚTVE,

LISTÍ LEŽÍ NA ZEMI,

HRABEME HO NA HROMADU,

VELIKÝMI HRÁBĚMI.

Úkoly ke str. 32-33

Podobné úkoly jako u tématu ovoce, zelenina:

- Poznávání stromů, spojování strom-list-jehličí-plod;
- Práce s názvy stromů, keřů: slabičná a hlásková stavba;

Práce s názvy: Slovo přepíše - vyznačí slabiky, potom vysloví, co napsali (abych věděla, že jen slepě nepřepisovali), nebo si vyznačí mřížku podle počtu písmen a správně doplňují zadanou hlásku/písmeno - samozřejmě musí najít slovo, kde to písmeno/hlásková opravdu je a slovo musí opět vyslovit, pro kontrolu porozumění.

Mgr. Petra Barveníčková

Hudební výchova: V lese na jehličí konala se svatba trpasličí.

Žáci tvoří HÁDANKY na jednotlivé plody: Indicie mohou být také počáteční písmeno, barva, tvar, jedné-nejedlé, užitek, na listnatém nebo jehličnatém stromě

Na VYCHÁZCE nasbíráme co nejvíce podzimních plodů a společně určujeme název plodu i stromu. KIMOVY HRÝ – co jsem si zapamatoval.

Každý žák nebo dvojice může dostat obrázek (nebo skutečný exponát) nějakého plodu, který je zde ukrytý.

Úkol: Najít a vybarvit jen ten plod, který mám na obrázku. Zjistit, z jakého stromu je a připravit pro ostatní HÁDANKU, aby řešením byl daný název (*Červené plody, které se mohou jíst a rostou na podzim na jeřábu.*)

Výtvarná a pracovní výchova

Rozfoukaná kaňka tuže (Mgr. Romana Tylečková): dokreslit plody a listy šípku. Důležité je odpozorovat podle skutečné větvičky. Celý výkres obstrihnout do tvaru kruhu. Na nástěnce vznikne 1 veliký šípkový keř, který je možno doplnit i skutečnými větvičkami.

Vytvářet podzimní skřítky nebo zvířátka z přírodnin (určovat, z jakých rostlin si vypůjčili části svého těla). Možno i na vycházce.

Zajíc z přírodnin a skřítek podzimních: ZŠ Senice na Hané, ZŠ MILOVICE

Str. 34, cvič. 1, 2

VÝZKUMNÝ ÚKOL (podle Mgr. Lenky Syrové): Každý žák donese 5 různých listů. Řadit listy dle velikosti, stejného tvaru, podle barvy - od zelené až po hnědou (mezitím různé odstíny žluté, oranžové).

Abychom mohli listy přiřazovat ke stromům, je třeba naučit žáky sledovat detaily, odlišnosti v tvarech, v zoubkování (obzvlášť u podobných listů: lípa, bříza). Listy přiřazujeme ke stromům.

Str. 35: DEN STROMŮ, STROMY MAJÍ SVÁTEK - OPAKOVÁNÍ DŘEVIN

Str. 35/* ŘEŠENÍ: 20. ŘÍJNA MAJÍ STROMY SVÁTEK. (JE DEN STROMŮ.)

HRA SE SMAJLÍKY: V tělocvičně umístit obrázky smajlíků (usměvavý, zamračený). Vyučující říká žákům pravdivé a nepravdivé informace o dřevinách (*Smrk má listy*). Žáci se přesunují ke smajlíkům podle toho, zda byla informace pravdivá.

OBMĚNA: Kartičky ANO x NE.

Dát dětem vybrat z látkového pytlíčku zalaminované obrázky stromů, keřů, jejich plodů. Mohou být i obrázky z pexes. Děti se seskupují do skupinek podle pokynů, vyhledávají „kamarády“ - např. listnaté stromy, ovoce, zelenina, keře.

Výtvary žáků ZŠ Senice na Hané k projektu DEN STROMŮ: Žáci (ve dvojicích) vystříhnou list našeho národního stromu. Na list píše nebo kreslí: názvy stromů, jejich užitek.

Pracovní výchova

Společně tvořit LEPORELO (nebo VÝUKOVÉ OBRÁZKY) dřevin, které rostou v naší obci (obrázky kreslit, lepit, fotit, doplnit plody, listy atd. nasbíranými na vycházce). Názvy stromů mohou žáci např. složit podle předlohy z vystříhaných a nalepených písmen.

Výtvarná výchova (Romana Tylečková), FROTÁŽ LISTŮ

Frotáž využívá zajímavé struktury předmětů, které se pomocí měkkých pastelů přenášejí na papír. Nebojte se, je to snadné!

Potřebujete: voskovky, obyčejný kreslicí papír (ne výkres), listy.

Jak na to:

List, který chcete použít, položte na stůl hrubší spodní stranou, na list položte arch papíru a plochou voskovkou přejíždějte po celém listu. Uvidíte, jak se vám bude krásně prokreslovat.

PODZIMNÍ LISTY

Výkres potřeme bílou svíčkou (jinovatka) a následně barvami podzimu (hnědá, červená, oranžová). Na druhý papír namalujeme voskovkami obrysy listů i s žilkami (různé tvary) velké asi jako dětská dlaň, vybarvíme vodovými barvami (každý list pouze jednobarevně). Po zaschnutí vystříhneme listy tak, že necháme tenký bílý okraj kolem kontury. Nakonec listy na první výkres dobře přilepíme.

Hlasová výchova

Na buku bukvice, na dubu žaludy.

Vymýšlet RÝMY se slovem ŠIŠKA.

Str. 35: PEPA S ÁJOU POUŠTĚJÍ DRAKA

Využijte se čtenáři každou příležitost ke čtení – podle toho, co kdo zvládne.

PRÁCE S BÁSNIČKOU:

VYLETĚL SI PYŠNÝ DRAK.

VYLETĚL AŽ DO OBLAK.

- Označovat známá písmena.
- Počítat slova – psát za věty. Nejkratší slovo, nejdelší slovo.
- Předvádět, jak se tváří pyšný drak. Jaký může být ještě drak (*smutný, veselý, kamarádský, barevný, veliký...*).
Přídavná jména velmi pečlivě vyslovovat dlouhé slabiky, vytleskávat dlouhé - krátké slabiky);
- Slabičná stavba slov v básni - zakreslit (tečka, čárka);

Už v roce rok 2018: na drakiádu žádné dítě nepřineslo klasického papírového draka, ale kupované „čínské“ igelitové!!!

Str. 35, cvič. 1

MALOVANÝ PŘÍBĚH (Společně tvoříme příběh: ...Drakovi odfoukl vítr písmeno D. Drak se nazlobil, protože mu zůstalo ve jméně jen slovo RAK a nechal odfouknout i ostatní písmena svého jména. Děti písmenka našly...)

HRA SE SLOVY: Tvořit rýmy RAK - DRAK- MRAK - ZRAK - VRAK.

Podtrhnout ve všech slovech stejnou část (RAK).

Určovat začáteční a poslední písmenko všech slov. Slova předvést beze slov.

HÁDANKA ZUZANY POSPÍŠILOVÉ:

NA ŠŇŮRCE JE DRŽÍ DĚTI,

AŽ DO NEBE NEULETÍ.

LETÍ JAKO PTÁCI,

PAPÍROVÍ _ _ _ _ _.

Drak z přírodnin: Mgr. L. Klimková Svobodová

ŘÍJEN: OPAKOVÁNÍ - PODZIM

Říkám slova k podzimu a děti musí přijít na to, co je nadřazeným výrazem slov:

(česání ovoce, odlétání ptáků do teplých krajín, větší zima, září, říjen, listopad, orání polí, hrabání listí...)

To je přece, paní učitelko, PODZIM... 😊 **Mgr. Petra Barveníčková**

Pracovní výchova

Rozstříhávat a skládat obrázky s tematikou podzimu (z kalendářů, pohlednic, příp. puzzle). Možno vytvářet podzimní leporelo - fotit, malovat, případně nalepovat na výkres typické znaky podzimu.

NA ZÁVĚR KAPITOLY LZE VYTVOŘIT MYŠLENKOVOU MAPU PODZIM

Maličké obrázky na rozstříhání (viz níže) mohou děti třídít, co patří k podzimu a co ne. Na velký arch papíru napíšeme doprostřed nadpis PODZIM a vystřižené obrázky se budou lepit do barevných bublin (co dělají děti - Pepíček, co vlaštovky, jablonoška, počasí, jaké plody zrají na podzim, jaké byliny kvetou...).

Dále je možno myšlenkovou mapu doplnit nalepenými přírodninami, případně jinými obrázky.

Můžeme vytvářet jednu společnou mapu tak, že děti ve skupinkách připraví materiál k jednomu tématu (k jedné bublině) a potom vše společně nalepíme na velký arch papíru. Další možnost je, že třídu rozdělíme do skupin po 3-4 žácích a každá skupina si vytvoří svoji mapu.

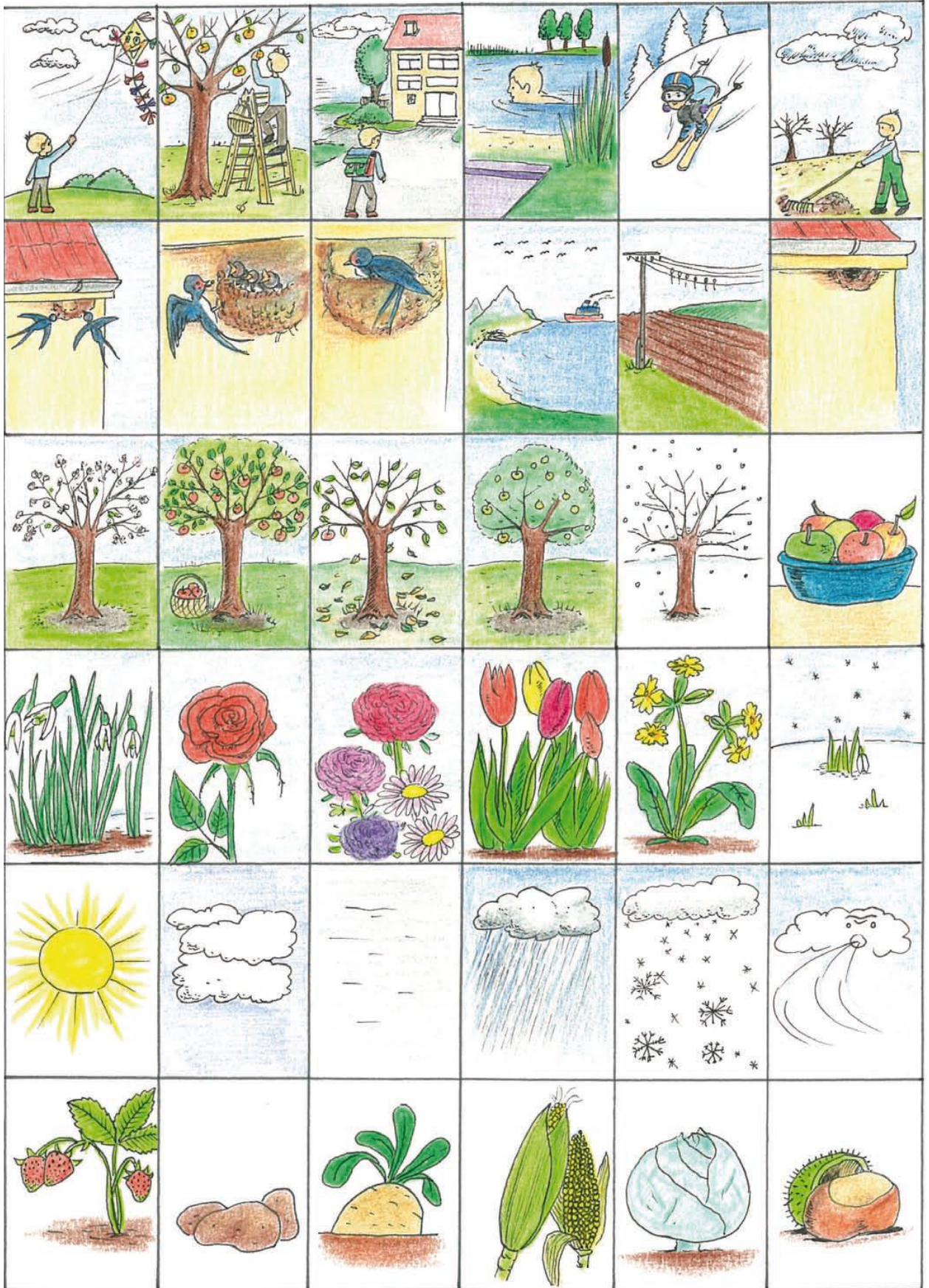
Zkušenosti z výuky (Mgr. Romana Tylečková):

Každý žák si vystříhal obrázky, roztrídil na hromádky podle ročních období, pak pracoval s podzimní hromádkou. Dolepil vylisovaný list a jiný podzimní obrázek, také dokresloval.

Děti si vzájemně pomáhaly, radily si. Mile mne překvapily. Společně jsme provedli vyhodnocení.

Obrázky do myšlenkové mapy nakreslila paní učitelka **Mgr. Radka Vozničková**.
Obrázky lze na kopírce zvětšit, pokud budou děti pracovat společně nebo ve větších skupinách.

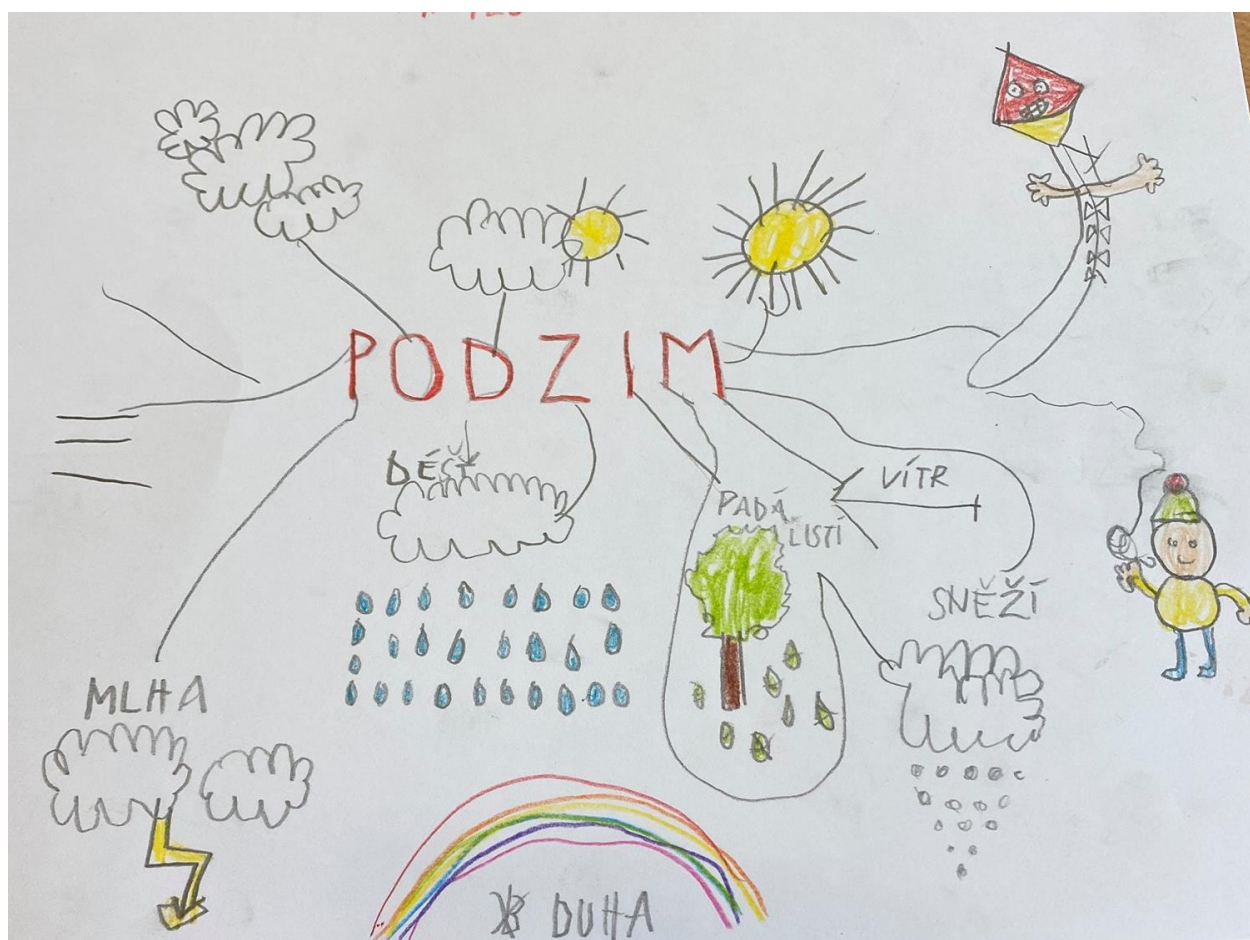

MM ZŠ KRMELÍN (Mgr. Romana Tylečková)

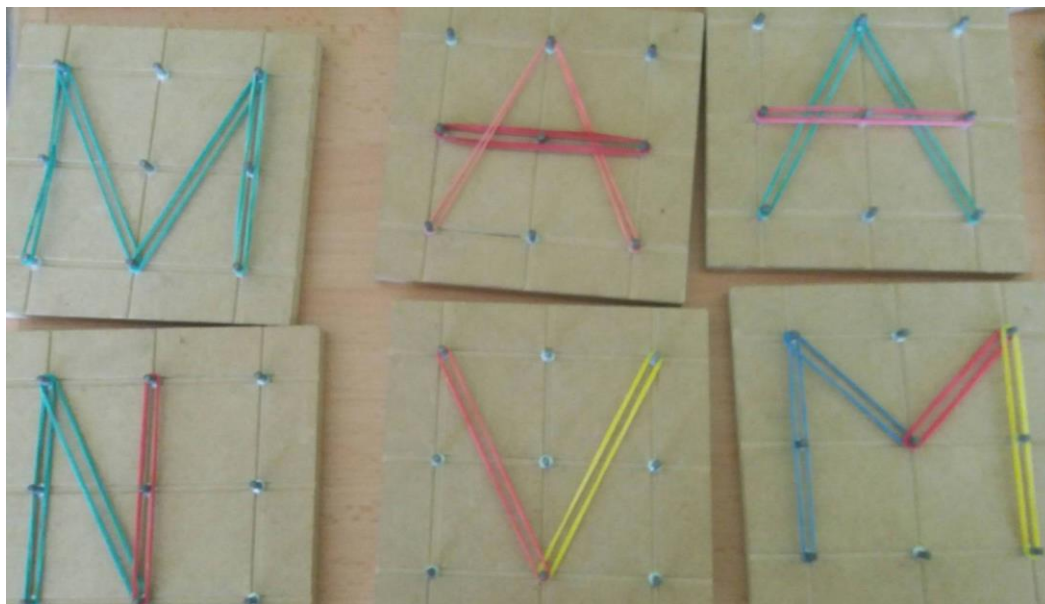

MM PODZIM: Mgr. Lucie Dvořáková

PODZIMNÍ ABECEDA (36-37)

Foto: Mgr. Lenka Danková, ZŠ Valašské Meziříčí

Písmenka lze skládat také ze špejlí, ze sirek, z drátků, z vršků od PET lahví, z těstovin nebo krupice a lepit na barevný podklad, z modelíny...

Vytvořit ve třídě několik center podle materiálu. Připravit na lavici v každém centru ukázková písmena (M, L, E, I, T, A). Žáci ve skupince sestaví stejná písmenka z daného materiálu. Písmena zapíší na průvodní list a přejdou tvořit do dalšího centra - z jiného materiálu.

ZMAPOVAT VŠECHNA PÍSMENA, KTERÁ DĚTI ZNAJÍ - možno pracovat kooperativně (zeptat se kamaráda na písmenko, které neznám).

ZAJÍMAVÁ AKTIVITA: Mgr. Hana Slaná

Děti dostaly domů lísteček s pranostikou:

PODZIM NA STRAKATÉ KOBYLE JEZDÍ. Na lístku byla 3 okýnka.

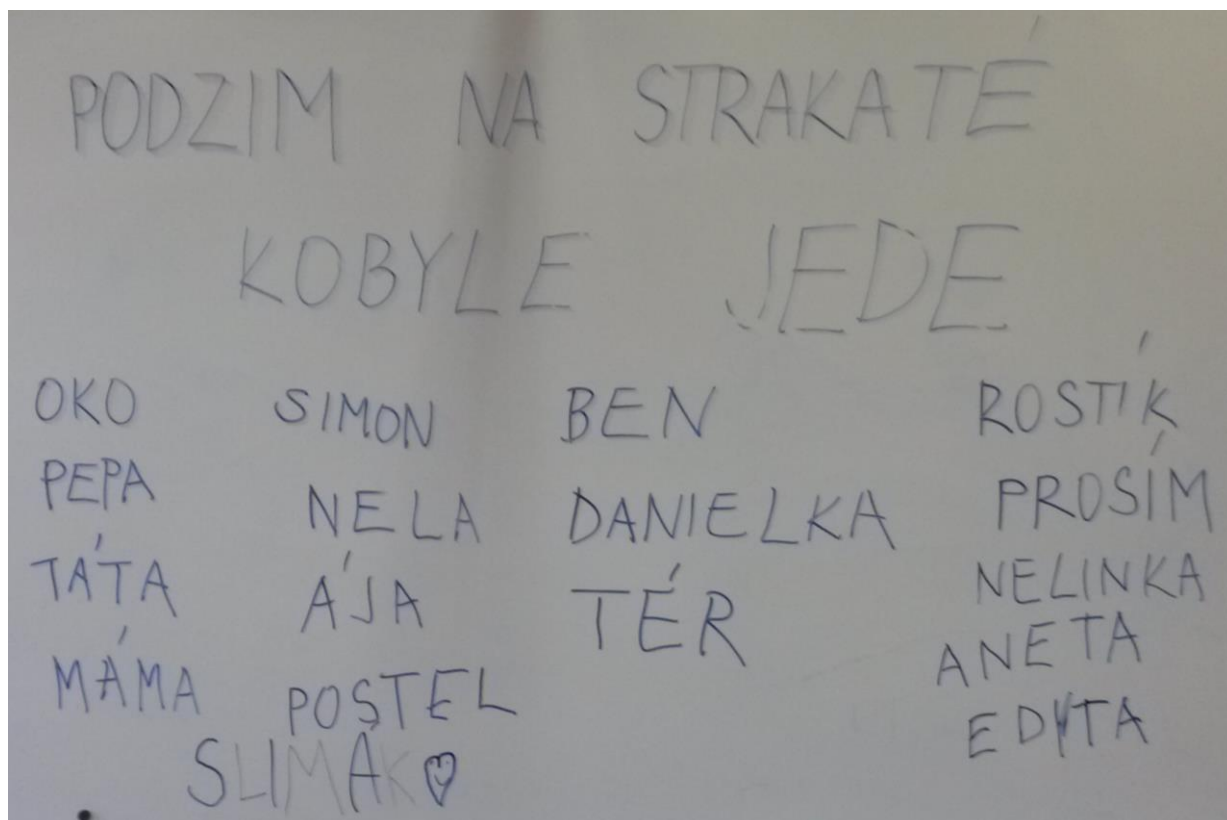
ÚKOLY:

- Děti se měly zeptat doma 3 osob, co pranostika znamená.
- Napsaly si do okýnek jméno nebo 1. písmeno jména osoby, které se ptaly.
- Ve škole, v kruhu sdílely, co zjistily a od koho, co si zapamatovaly.

To bylo naprosto úžasné 😊

d) Na tabulku zkusily napsat z písmen pranostiky nějaké slovo. Slova po kontrole paní učitelkou žáci zapisovali na tabuli.

PODZIMNÍ POZVÁNKA:

Tereška Chaloupková (www.veseláchaloupka) nakreslila PODZIMNÍ POZVÁNKU, aneb souhrn všeho, co Pepa zažil a dělal na podzim.

ÚKOLY: Tvořit věty k jednotlivým obrázkům, vybarvit rámeček „fajfka“ = ANO nebo křížek = NE podle skutečnosti.

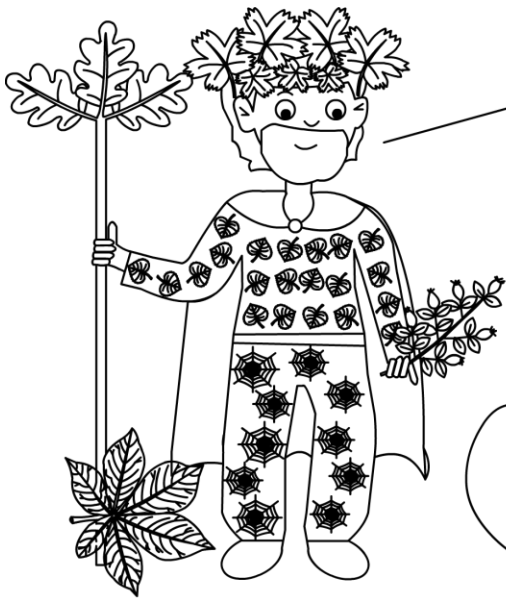
Stránky lze dále:

Nakopírovat, rozstříhat na jednotlivé kartičky a znovu skládat, co k sobě patří.

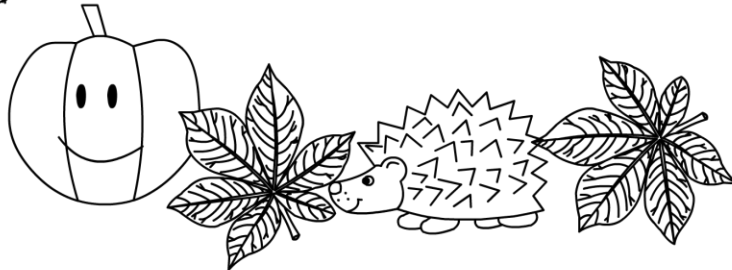
Doplňovat další možnosti (např. z jablíček: Sušili jsme křížaly. Pekli jsme štrudl.

Vařili jsme kompot. Dělalí jsme žemlovku....

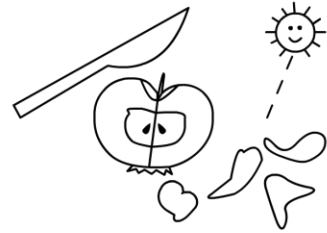
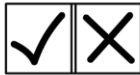
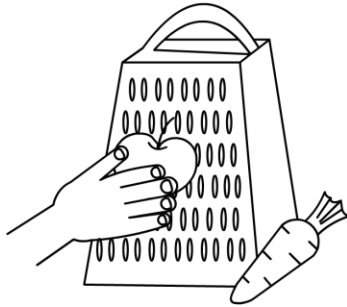
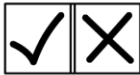
Vytvořit VLASTNÍ PRŮVODCE PODZIMEM: Vystříhnout a nalepit jen obrázky, které korespondují s mými činnostmi na podzim, dopsat slovo PODZIM, případně jiná slova, dokreslit i jiné podzimní činnosti, které jsem dělal/a...

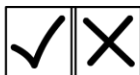
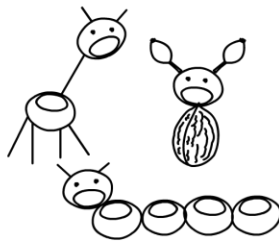
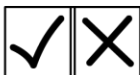
AHOJ, DĚTI!
JÁ JSEM PODZIM.
POSÍLÁM VÁM PODZIMNÍ
POZVÁNKU:

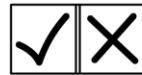
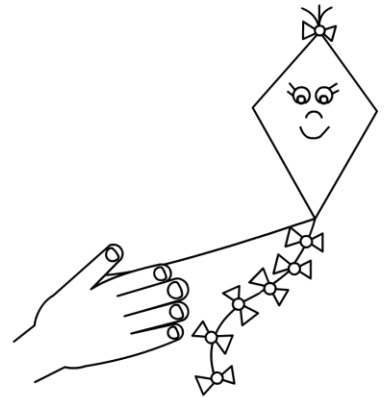
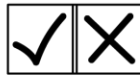
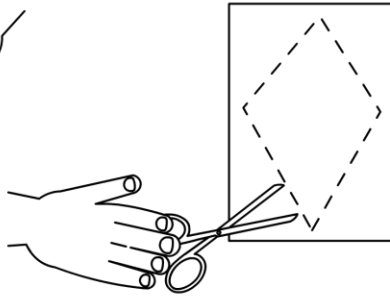
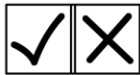
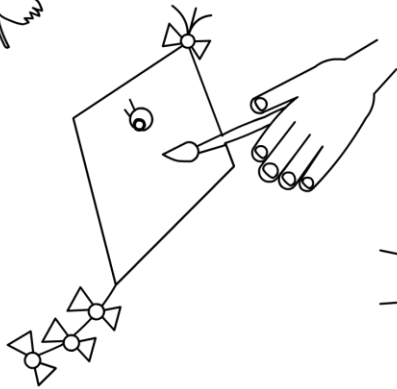
1.

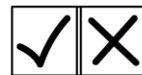
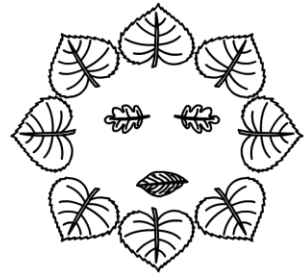
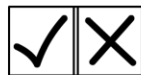
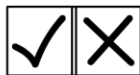
2.

3.

4.

5.

